

سنڌ جا سچو سلام

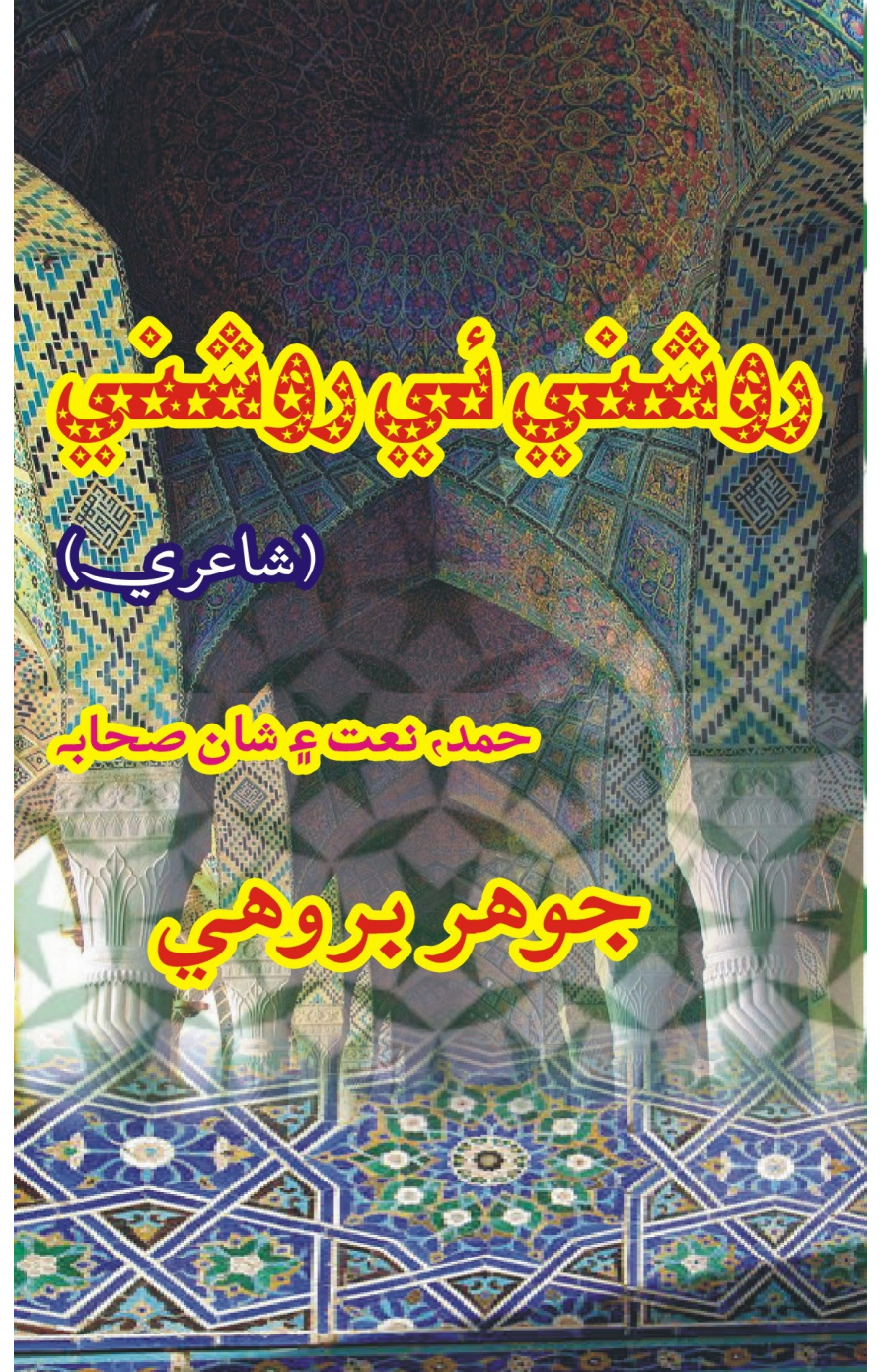
سنڌ سلامت ڊجيٽل بوڪ ايڊيشن سلسلي جو ڪتاب نمبر **ستهٺ** (67) اوهان اڳيان پيش ڪري رهيا آهيو. هي ڪتاب ”**روشنِي ئي روشنِي**“ مانواري شاعر، نعت گو ۽ ثنا خوان محترم **جوهر بروهي** جي حمد ۽ نعتن تي مشتمل آهي..

هي ڪتاب **براهوي پبليڪيشن** فريداآباد، ميهڙ پاران ڇپائي مارڪيٽ ۾ آندو ويو آهي. اسين ٿورائتا آهيون اسلاميه سائنس ڪاليج سکر جي اسسٽنٽ پروفيسر محترم **عبدالجبار شيخ** صاحب جا، جنهن هي ڪتاب ڪمپوز ڪري سنڌ سلامت تي پيش ڪرڻ جي اجازت ڏني آهي.

اوهان سڀني دوستن، بزرگن ۽ ساڃاهه وندن جي قيمتي مشورن، رايُن، صلاحن ۽ رهنمائي جو منتظر.

محمد سليحان وساڻ
مينيجنگ ايڊيٽر (اعزازي)
سنڌ سلامت ڊاٽ ڪام

sulemanwassan@gmail.com
www.sindhsalamat.com

جيڪي منجهه جهان.....جواهر بروهي
سوچون ساراهه پريون.....محسن رضا چانڊيو
روءِ راڻي جي ناهه ڪو.....علي دوست عاجز
ساراهه سچو ڏٺي.....حمد
مڃ محمد ﷺ ڪارڻي.....نعت
هئا هيڪاندا حبيب سين.....شان صحابه
پيو فهم.....

الله تعاليٰ ساراهه جو ثواب
منهنجي مهربان دوست
عبدالخالق عيسيٰ زئي براهوئي مرحوم
ڪي
مرهي! آمين!!

جيڪي منجهان جهان

جوڙي جوڙ جهان جي، پاڻ ڪيائين پروار
 حامي، هادي، هاشمي سردارين سردار،
 سونهي صحابن ست ۾، منجهه مسجد مٿيادار،
 چار ئي چڱا چوڌار، هئا هيڪاندا حبيب سين.
 (شاه)

سڀ ساراهون رب ڪريم لاءِ جنهن ڪائنات ۾ انسان
 ذات تخليق ڪئي. ۽ انسان ذات کي سر، تنوار ۽ سونهن جا
 ڪيئي روپ اڀري ڏنا. ”اقراء“ جي لفظ سان انسانيت کي اڻ
 ڪٽ شعور عنايت ڪيو. باڪ ڦٽيءَ کان سانجهه تائين ۽
 سانجهه تائي کان باڪ تائين زندگي جو سمورو حسن ان جي
 امر ۾ آهي. نور ۽ سونهن ۾ ورتل ذهن جڏهن سوچڻ لڳا يا
 ڪائنات جي جوڙجڪ ماپڻ لڳا، تڏهن لفظ سرجيا. جنهن کي
 شاعري چيو ويو. شاعري شاعر جي ذاتي ۽ فطري ظرف
 مطابق وجود ۾ اچي ٿي. انساني احساسن جي وجود کان وٺي
 اڄ سوڌو شاعري پنهنجي پوري قافيني رديف ۽ جذبن سان
 تازي آهي.

شاعري جو بنيادي موضوع هي آهي ته حسن جي
 تعريف ڪجي. ته پوءِ جنهن رب ڪريم هي حسن پڪيڙيو

آهي. تخليق ۾ جيڪا سندرتا اوتي آهي. ان خالق جي تعريف
 ڪائنات مان لاپ پرائيندڙ دلين ۽ ذهنن جو پهريون فرض
 آهي. شاعري جي ان نپايل موضوع کي ”حمد“ جو عنوان ڏنو
 ويو. جڳ ۾ اهو پل ڪونهي جنهن ۾ حمد جي جهونگار نه
 هجي. جي لفظ نه هجن ته به تنوارون ئي حمد الپين ٿيون.
 علم جي لافاني ڪتاب جو آغاز به ”الحمد لله“ سان آهي ان
 ڪري آواز جڏهن به لفظ جو روپ وٺي ته اهو حمد ئي هجي؟
 نبي ڪريم ﷺ جن جو وجود مسعود بيان جي
 حرفن ۽ لفظن کان ڪافي بلند بالا آهي.

لا يمكن الشاء كما كان حقه

سندس پاڪ نالي سان ئي ڪلجڳ نهال آهي. خاص
 طور سنڌ واسين عقيدت ادب جي اوت وٺي ”محمد“ نالي
 وٺڻ بدران ”نالي منو“ چئي چين تي محبتن جي مناڻ جو
 رس اوتي ڇڏيو.

دنيا جي سموري ادب حضور سائين ﷺ جي ذڪر ۽
 ثنا کي ”نعت“ نالو ڏنو. پر اتساهه پرئي سنڌي ادب نعت ۾
 اضافو ڪري ”مولود شريف“ به رچيو.

رسالتماب ﷺ جي ذات بابرڪات سان گڏ رسالت
 جي مدت ۽ حد مقرر ڪانهي. نبوت جي سلسلي جا آخري
 نبي بڻجي جڳ واسيو. صديون گذريون آهن اڃا ڪيئي
 صديون گذرنديون پر نبي ڪريم ﷺ جن جي نبوت محشر
 ميلي تائين ايئن قائم ۽ تازي رهندي جيئن پهرين ڏينهن حرا
 جي غار ۾ کين ”اقراء“ جي لفظ سان عنايت ٿي.

دربار نبوي ۾ نعت گو شاعرن جي قطار ڪافي
 ڊگهي آهي. ان قطار جي آخر ۾ هڪ ”جوهر بروهي“ نالي
 گڏائڻ جي ڪوشش ڪئي آهي.

تذکری جي عنوان هیٺ اصحاب کرام جو ذکر بہ اچي ٿو. جن صدیقیت، فاروقیت، نورانیت ۽ مرتضائیت جا تاج پائي، جيئري جنتون ماڻيون. رضی اللہ عنہم.

1992ع ۾ منہجن مہربانن ڊاڪٽر عبدالستار خان براہوئي، میر علی شیر ناز براہوئي ۽ ذوق براہوئي جي ڪوشش سان براہوئي زبان ۾ منہنجي نعتیہ شاعری جو مجموعو ”روشنائي“ ڇپايو. الحمد للہ مقبولیت بہ حاصل ٿي. خاص طور ”روشنائي“ جي نعت کي الحاج امداد اللہ ڦلپوتي ڪافي ڳائي، مونکي خوب حوصلو بخشڻ سان گڏ براہوئي ٻولي ۾ نعت ڳائڻ جو هڪ جديد انداز متعارف ڪرايو. ان ڪري مان سندس دعاگو آهيان.

1996ع ۾ ڪڏهن هڪ ملاقات وقت منهنجا محترم حضرت سائين عبدالڪريم صاحب قريشي جن پير شريف ۾ منهنجي حوصله افزائي ڪندي فرمايو، ”تنهنجا مضمون ۽ شاعري اسان کي پسند آهن، وقت ڪڍي بہ پڙهندا آهيون.“ ان وقت صبح جي ٿڌڙي هير گهلندي بہ خوشي مان پگهرجي ويو هيس. مڃتا جي هي قيمتي ايوارڊ لکڻ لاءِ وڏو حوصلو بخشيو.

دوستن شفيقن جي اهڙين مہربانين وقت، پنهنجي علائقي جي نوجوان شاعر محسن رضا چانڊيو صلاح ڏني تہ حمد ۽ نعت جي حوالي سان تنهنجو سنڌي ڪتاب اچڻ گهرجي! هن قربانتي مشوري جي پڙواري ڪندي پنهنجي شاعري منجهان هڪ چونڊ ترتيب ڏنم.

ساڳي وقت ڪتاب ”روشنی ئی روشنی“ جي اشاعت لاءِ محترم ڊاڪٽر عبدالستار خان بروهي، مسعود علي صاحب ۽ جناب الطاف سومرو جي سهڪار جو ٿورائتو ۽

دعاگو آهيان.

سنڌي جي مشهور شاعر جناب علي دوست عاجز، هن ڪتاب جي ڪم ۾ ڪافي هٿ وندايو ۽ نوجوان ليکڪ اديب آزاد انور ڪانڌڙو وڪوڪ تي ساٿ ڏنو. مان ٿورائتو رهندس. ”مون سان مون پرين، پورائي ۾ پال ڪيا“

جوهر بروهي

فريد آباد

16 جنوري 2011ع

سوچون ساراها، پريون

ڪائنات ۾ سنڌ پنهنجي بيهڪ ۽ قرب ڪري امرتا مائيل ملڪ آهي. جيڪو عالمن، شاعرن ۽ ذات ڌڻين جو ڏيهه آهي. شاعري جي ان سلسلي ۾ سائين جوهر بروهي جي شاعري به آهي، جنهن سنڌي ۾ هر صنف تي لکي پاڻ موڪيو آهي. ان وقت پنهنجي شاعري ذريعي براهوئي ادب ۾ نوان رخ متعارف ڪيا.

ذاتي طور سائين جوهر بروهي سنجيده طبيعت رکندڙ فقيرائي انداز جو هڪ عالم آهي. هڪ دفعي پاڻ چيائين ته شاعري لاءِ فقيري ضروري آهي. جيڪو فطري شاعر هوندو سندس طبيعت ۾ فقيري انداز هوندو. شاهه عبداللطيف ڀٽائي فقيري سلسلي جو سرواڻ هيو. اسان جي وقت ۾ شاهائي زندگي گذاريندڙ مخدوم طالب الموليٰ به مڪمل فقير هيو. سائين جوهر بروهي چيو فقيري جو اهڙو انداز مونکي ملاقات دوران شيخ اياز ۾ به نظر آيو ۽ استاد بخاري ته ان سلسلي جو هڪ مڃيل پانڊيٽڙو هيو.

علم ساڃاهه سان واهيو رکندڙ سائين جوهر بروهي فريداباد ۾ علمي جلوو روشن ڪيو آهي. هو شاعري ۾ منهنجو استاد آهي. مون تي ڪافي شفيق به آهي. هن رڳو منهنجي شاعري جي اصلاح ڪانه ڪئي آهي. بلڪ زندگي

جي اٿڻي ويهڻي به وڏي پيار پاپوهه سان سمجهائي آهي. پنهنجن دوستن کي سندن تلقين اها هوند آهي ته وڌ ۾ وڌ مطالعو ڪريو. جيڪڏهن ڪو ڪتاب هٿ نه اچي ته روزانو ڇپجندڙ اخبار جو مطالعو ئي ضرور ڪندا رهن.

سندس ڪلام جو هي مجموعو ”ساراهه“ جي عنوان سان اوهان جي هٿن ۾ آهي. هن پنهنجي ڪافي شاعري منجهان حمد نعت ۽ شان صحابه متعلق ڪجهه ڪلام ترتيب ڏنو آهي. سندس لفظ لفظ ۽ ست ست ۾ عقيدت ۽ ادب جو انداز سندس قادر الڪلامي سان گڏ الاهي حڪمن مطابق عقيدتي جو اظهار به آهي.

ڪاڇي جي ڪنڊ ۾ رهي هن سنڌ سان گڏ بلوچستان ۾ پاڻ مڃايو آهي. سندس سنڌي مذهبي شاعري عام طور ڳائي وڃي ٿي. ان ڳائڻ ۾ به هڪ لطف آهي. پر جي بنا ڳائڻ جي به سائين جوهر بروهي جو ڪلام پڙهيو وڃي ته به سرور حاصل ٿيندو.

مان دعاگو آهيان ته سندس ذات ۽ ذات اسان لاءِ رڻ تنهنڻ ويلي چانورو هجي.

محسن رضا چانڊيو

گرڪڻ، ميهڙ،

4 اڪٽوبر 2000ع

زو رائي جي ناهه ڪائي

حمد ۽ نعت جي هن ڪتاب جو شاعر محترم جوهر بروهي صاحب سنڌي ادب جي حوالي سان جاتل سجاتل شخص آهي. هن جڏهن ننڍڙي ڪتاب پر وڏي موضوع تي به اکر لکڻ لاءِ حڪم ڪيو. تڏهن مون سوچيو هي ڪم ننڍي ماڻهوءَ کان وڏو ڪارنامو ڪرائڻ جي برابر آهي. توڙي جو مون سمجهيو ته انصاف نه ڪري سگهندس، پرسوچيم جيئن لکن نعت لکنڌڙن جي آواز ۾ جوهر صاحب جو آواز به هڪ ئي ويو آهي، تيئن جي منهنجو ڀڻڪو به ان ۾ شامل ٿي وڃي ته مونکي بي ڪهڙي عزت گهرجي! جوهر صاحب منهنجو محسن ۽ مهربان دوست به آهي. آءُ وٽائينس سڪيو آهيان. سو پنهنجي پاسي بهرحال ادب جو مقام آهي ۽ مونکي بس عقيدت جا گل ئي پيش ڪرڻا آهن!

جوهر بروهي صاحب سنڌيءَ جو ته ناميارو شاعر آهي ئي، پر هو بروهيءَ جو تمام وڏو شاعر آهي. هن جا بروهي نثر ۽ نظم جا درجن کن ڪتاب اچي چڪا آهن. هي اڃان ننڍو ئي هو، جو سائين قاري عبدالڪريم رحلت فرمائي کيس الله ۽ امڙ جي حوالي ڪري ويو. سائين قاري صاحب پاڻ به مذهبي عالم ۽ مُدرس هو، تنهنڪري عبدالقيوم (جوهر بروهي) به پڙهڻ کان وٺي پڙهائڻ تائي واري عمر ديني درسگاهن ۾ ٿي پڙهي گذاري آهي.

هن ننڍي هوندي جڏهن ڏک ڏنا ۽ چوٽون کاڌيون تڏهن هن ڪڏهن امڙ جي جهوليءَ ۾ اچي ساهه پتيو ۽ ڪڏهن قرآن پاڪ ۽ نبي ڪريم ﷺ ڏانهن رجوع ڪيو. جڏهن اتان کيس آت مليو، تڏهن هن کي ان ذات سان وڌيڪ پيار ۽ عقيدت به ٿي. شاعر آهي، ان ڪري ”نالي مني ﷺ“ سان ان عقيدت ۽ پيار جو اظهار به شاعريءَ ۾ ڪيو اٿائين. بروهي ۾ نعتيه شاعري جو ڪتاب ”روشنائي“ ۽ سيرت تي ”رحمت للعالمين“ اڳ ۾ ئي ڇپجي چڪا اٿس.

شاعرن کي خبر آهي ته، ٻيو شعر ته جيئن تيئن لکي ويڃو آهي پر جڏهن نعت جو مقام ايندو آهي. تڏهن ڪيتري ڏکيائي محسوس ٿيندي آهي. منهنجو ذاتي تجربو آهي ته نعت لکڻ لاءِ نه ذات عمر اهم آهي نه فن، فقط ۽ فقط عشق رسول ﷺ اهم ۽ اتم آهي. جن کي نبي سائين سان محبت آهي، انهن اهڙيون ته بي مثال نعتون لکيون آهن، جن جهڙو مثال سندن ٻئي ڪلام ۾ نه ڏئي سگهبو!

هن مجموعي ۾ حمد باري تعاليٰ، نعت رسول مقبول ﷺ ۽ صحابه ڪرام جي شان ۾ نذرانه عقيدت پيش ڪيل آهي.

حمد، ساراهه آهي، حمد باري تعاليٰ، الله پاڪ جي ساراهه. ان جي تخليق جي ساراهه، ان جي جلال، جمال ڪمال جي ساراهه. ان جي رحمت ۽ ربوبيت جي ساراهه، ان جي بي پرواهين جي ساراهه، ان جي وحدانيت جي واکاڻ، ان کان دعا گهرڻ، مدد گهرڻ پنهنجي زبان ۾، ٻوليءَ ۾، ادب ۾ حمد آهي. قرآن پاڪ جي شروعات حمد سان آهي. الحمد لله رب العالمين سڀ ساراهه پنهنجي جهانن جي مالڪ لاءِ آهي. بيشڪ هو له الملڪ وله الحمد آهي.

ورفعنا لک ذکرک (۽ تنهنجي ساراهه ٽولاءِ مٿي کئي سون) جنهن جي ساراهه ۽ اخلاق جو ساڪي قرآن مجيد آهي. جنهن جو نالو الله پاڪ جي ذات سان گڏجي اچي ٿو. اذان هجي يا ايمان، سندس نالي پاڪ کانسواءِ نامڪمل آهي. جنهن جي تعريف، مالڪ سڀ کان مٿي کئي آهي، ان جي تعريف کيئن نه ٿيندي ۽ ڇو نه ٿئي!

دنيا جي هر ادب ۾ نبي سائين جي زندگيءَ تي نثر توڙي نظم لکيو ويو آهي. سندن برڪت پري زندگيءَ جا واقعا بيان ڪرڻ کي ”سیرت“ چئبو آهي. ۽ شاعريءَ ۾ پاڻ ڪريم ﷺ جن سان دلي جذبن ۽ محبت جي اظهار کي ”نعت“ چئبو آهي.

نعت ”سهڻي وصف“ آهي. مطلب ڪنهن جون سهڻيون وصفون ۽ خاصيتون بيان ڪرڻ، ابن رشيق، وصف جي تعريف هيئن ڪئي آهي، ”اڪ، ڪن بڻجي وڃي“ يعني اهڙي تعريف ڪجي جو ٻڌندڙ محسوس ڪري ته مان مشاهدو ڪري رهيو آهيان.

سنڌي ۾ ان صنف کي مولود سڏين، مولود هڪ مخصوص انداز ۾ ڏاڍي فضيلت ۽ احترام سان ڳايا ويندا آهن. هاڻي نعت جو اصطلاح فقط نبي ڪريم ﷺ لاءِ لکيل شعر لاءِ استعمال ٿئي ٿو. نبي سائين لاءِ لکيل مدح کي پهريون ڀيرو نعت جو نالو حضرت علي ڪرم الله وجهه جن ڏنو. نعت جو بنياد ”مدح محبت“ آهي. يعني پاڻ ڪريم جن جي مدح بيان ڪرڻ سان گڏ، ان جي ڪمال، جمال، احسان. يعني تعريف تڏهن ڪئي ويندي آهي جڏهن ڪو شخص ڪامل هجي، حسين هجي، سخي ۽ محسن هجي.

پاڻ ڪريم جي عرب قوم مان هيا. مسلمان به اڳ ۾

انهن مان ٿيا. انڪري عرب قوم ئي پهرين قوم آهي، جنهن پاڻ ڪريم ﷺ جن تي پهريان شعر چيا يا نعت جو بنياد وڌو. چون ٿا پهرين نعت خواجه ابو طالب چئي:

و ابيض يستسقي الغمام بوجهه
ثمال اليتامي عصمة لئلا رامله

(سهڻي چهرې جو مالڪ، جنهن جي چهرې جي صدقي جهڙو سن ٿا، يتيمن جو وارث، رنن زالن جو سهارو آهي.)

پر جوهر بروهي صاحب جن جي چوڻ موجب پهرين نعت نبي سائين جن جي امڙ آمنه جن جي چيل آهي. جڏهن پاڻ ڪريم جن کي سنڀال لاءِ بيبي حليمه جي حوالي ڪري رهي هئي:

اعِيذُه بِاللّٰهِ ذُو الْجَلالِ
مَنْ شَرَّمَا مَرَّ عَلِي الْجَبالِ
حَتَّى آرَاهُ حَامِلَ الْحَلالِ،
و يَفْعَلُ الْعَرَفَ الِي الْموالِ،
وغيرهم من حشوته الرجال

(پنهنجي ٻچي لاءِ الله ذوالجلال کان پناهه ٿي گهران، انهيءَ شر بابت جيڪو جبلن ۽ بيابانن ۾ آهي، مان ان کي اٺ تي سوار ڏسان ۽ ڏسان ته غلامن ۽ ٿڪل مسافرن سان چڱائي ڪري رهيو آهي)

سنڌي ۾ پهرين نعت مخدوم پير محمد لکوي (1590ع)

۾ لکي:

اي صبا، واءِ صبح جا، خاڻي خير هٿان،
تون ريبارو رحمان جو ۽ قاصد قريبان،
تون پانڌي پيارن جو اولي اڪڙيان،

تون ساٿي سڪاين جو ماهر مشتاقان،
آٿي عجيبن جون خبرون خشحالان.

نبي سائين جي ذات حسن آهي ۽ آئيني مثل آهي،
حسن کي ڏسڻ لاءِ اک جو حسن ضروري آهي. آئينو به اکين
وارن لاءِ آهي. ۽ جيڪو ان ڏانهن نهاريندو پنهنجا عڪس
پسندو. اڄ قرآن پاڪ کان وٺي، پٽائي جي رسالي تائين،
سندس ويجهن سائين کان وٺي وڏن دشمنن تائين، مڙني جي
جيڪا راءِ آهي، تنهن دنيا آڏو ثابت ڪيو آهي ته پاڻ ڪريم
جن دنيا جا عظيم ترين شخص آهن ۽ وڏي مرتبي وارا آهن.
سندن ذات سان اڄ تائين بي انتها پيار ڪيو ٿو وڃي،
جنهن جا محبتي مثال هيٺ ڏجن ٿا.

حضرت حمزه:

و احمد مصطفيٰ فينا مطاعا
فلا تفسوه بالقول العنيف

(انسان سڀني ۾ احمد مصطفيٰ ﷺ لائق آهي، ته ان
جي تابعداري ڪريون. ان ڪري هن جي اڳيان ڪو به بي ادبي
جو جملو نه چوي. گستاخيءَ جي ڳالهه نه ڪري)

دربار نبوي جو شاعر حضرت حسان بن ثابت:

واحسن منك لم ترقط عيني،
واجمل منك لم تلد النساء،
خلقت مبرامن كل عيب،
گانك قد خلقت كما تشاء.

(حسين توکان مٿي منهنجي اکين ناهي ڏنو ڪڏهن،
۽ سهڻو توکان وڏو ڪنهن ماءُ اڄ تائين ڄڻيو ناهي، ته تنهنجي
پاڪ پيدائش رهي هر عيب کان پالهي جيئن چاهيئي ڪيو
پيدا خدا، ائين ٻيو ٻڻيو ناهي.)

امام ابوحنيفه:

الصبح بدا من طلعتہ،
والليل دجي من وفرته

(صبح چمڪيو ان جي چاهي مان، رات ڪاري ٿي
سندس زلفن جي ڪري.)

شيخ سعدي:

بلغ العليٰ بكماله، كشف الدجي بجماله،
حسنت جميع خصاله، صلو عليه و آله

(پهتو مٿانهينءَ کي پنهنجي ڪمال سان، ميثائين
اونداهيءَ کي پنهنجي جمال سان، سهڻيون سندس سڀ
خصلتون، صلوات ان تي ۽ ان جي آل تي)

شاه عبداللطيف ڀٽائي:

ناز منجهان نڪري، جڏهن پرين ڪري ٿو پند،
پونءِ بسم الله چئي، راهه چمي ٿي رند،
اڀيون گهڻي ادب سين، حورون حيرت هند،
سائين جو سوڳند، ساڃن سپنڻان سهڻو.

*

ڪڪيءَ هاڻيون ڪاريون، چچيءَ هاڻا چچ،
پاند جنين جي پاند سين، لڳو ٿئي لڳ،
سمو چار سهج، اڀو ڪري انهن سين.

استاد بخاري:

هڪ شخص گهرو پيار کان هڪ وار نه واندو،
سنسار جي سينگار لئه آزار سهي پيو،
هڪ شخص ڪڏهن نرڙ مٿان گهند نه آندو،
انصاف جي آواز تي تلوار ڪڍي پيو،
هڪ شخص يتيم آهي يتيم آهي اهڙو،

دنیا جي یتیم جو نگهبان لڳي ٿو،
هڪ شخص عظیم آهي، عظیم آهي اهڙو،
منان کان پوءِ، سڀ کان مها مان لڳي ٿو.
۽ جوهر صاحب پيار ۽ عقیدت جا گل هن ریت پیش
کري ٿو:

باکن ۾ لات آهي، پرزا ٿي بات آهي،
رحمت جي چات آهي، سچي هي وات آهي
کلمو پڙهيو ته مان پي ٿيو نيڪنام آهيان!
ظاهر آ وٽس بي نيڪي يا سوڌو کونهي، سواءِ ايمان
۽ کلمي جي، بس، جو کتيو اٿائين، ان ۾ محبت شامل
آهي. ۽ کيس جا عزت نصیب ٿي آهي، ان کي به کلمي جي
کرامت سمجهي ٿو.

جوهر صاحب حمد توڙي نعت ۾ آیتن جي تضمین
ڏاڍي سهڻي انداز سان ڪئي آهي. هن جتي جيڪي آیتون
چونڊيون آهن انهن کي ئي بنيادي وزن يا ٿله بنائي، ان جو
خوبصورتیءَ سان نباه ڪيو آهي.

اقرا باسم ربك، احمد، حکیم، حاذق
(مفعول فاعلاتن، مفعول فاعلاتن)
قرآن آهي برحق، سرور سچو، ۽ صادق
هو منهنجي سر جو سائين، مان ان جي سام آهيان!

مدني، عربي، مير، منور
انا اعطيتك الكوثر
(فعلن فعلن فعلن فعلن)
گیت جي فارم ۾ هيٺيون نعت پڙهي، شاعر جي
نعت حوالي سان گهڻي مشق ۽ پیشکش جو اندازو ڪري

سگهجي ٿو.

محبوب دلربا آ، صل علي محمد
(مفعول فاعلاتن، مفعول فاعلاتن)
يس، والضحي آ، محبوب ڪبريا آ،
هو درد جي شفا آ، يعني ته مصطفي آ،
قرآن ۾ ثنا آ، صل علي محمد.

هن مجموعي ۾ شامل نعت، گيت جي مختلف
گھاڙين، غزل، نظم ۽ آزاد نظم ۾ ڏنل آهن. شاعريءَ جي
سڀني صنفن تي سندس طبع آزمائي ٿيل آهي. بروهي توڙي
سنڌيءَ ۾ سندس حمد ۽ نعت ريڊيو، ٽي وي ۽ ڪئسن ۾
ڳائجن پيا. ان ۾ ڪو ڪوبه شڪ نه آهي ته جوهر بروهيءَ
نعت ذريعي ختم نبوت جو مڪمل اظهار ۽ اقرار ڪري
شاعر ختم نبوت جو اعزاز ماڻي چڪو آهي.

جلون جي اداسي گهٽجي وئي، ترها به تري هن پار پيا،
محبوب جي آمد آمد آ، ڌرتيءَ تي وسي انوار پيا.
بي چين نظم کي آتت آ، اڄ جاڏي ڪاڏي رحمت آ،
چانڊوڪيءَ نئين سر مرڪي ٿي، گلشن جا وڏي سينگار پيا.

حرا کان نسخئ قرآن آندو مير امت ڏي،
قريشي قوم جا ڪافر ڪتاسردار متجي ويا

ساجهه، سرت، شعور مليو آ
دنياڪي دستور مليو آ،
باطل کي هڪ سور مليو آ
ختم نبوت زندهه دم دم،
صل الله عليه وسلم

عربي تي اگر ختم نبوت نه ٿئي هان،
قرآن ۽ اسلام جي عزت نه ٿئي هان.
شر، شور شرارت ۽ جهالت به وڌي هان،
احڪام جي پابند هي امت نه ٿئي هان.

اڄ اسين اخلاقي قدرن جي پائماليءَ تي هٿ هڻي
رهيا آهيون. سوچن جي چڙواڳي ۽ مادي فلاسافيءَ جي
اصولن کي نه سمجهڻ ڪري. پنهنجي حقيقي رهنما کان پري
ٿي ويا آهيون. ان ڪري اسان پنهنجا روحاني قدر وڃائي
چڪا آهيون. هڪ عظيم ترين ۽ حسين شخص تي گيت چوڻ
لڪجي! ڇا اهو چوڻ ڪافي آهي ته، هي موضوع پراڻو ٿي
چڪو آهي؟ ڇا محبت پراڻي ٿيندي آهي؟ جيڪڏهن خيالي
محبوبن تي ڪتاب لکي سگهن ٿا، ته هي اهڙي سچائي،
جنهن جي حڪمت کي سائنس ثابت ڪندي پئي وڃي. ان کان
منهن ڇو موڙجي!

اڇو ته جنهن پيار ۽ انسانيت جو سبق ڏنو. حق ۽ سچ
لاءِ جدوجهد ڪئي. انساني برابريءَ جو اعلان ڪيو، ان ذات
اقدس سان کليءَ طرح پيار جو اظهار ڪريون ۽ هي حقيقت
دل سان مڃون. جنهن کي لاکيڻي لطيف، ختم نبوت توڙي
ساراهه جو حوالي سان انتهائي سهڻي نموني پيش ڪيو آهي:
جڪرو جس ڪرو، بيائي مڙئي مل،
سمي جي سهاڳ جي، ڪنهن نه پوي ڪل،
مٽي ان مرسل، اصل هئي ايتري!

علي دوست عاجز

5 ڊسمبر 2000 ع

فريد آباد، ميهڙ

دادو، سنڌ.

توڙ زماني جا سڀ سانگا هڪڙي خدا جي در ڏي هل!
 مرض هجي توڙي قرض هجي تون رب غلبي جي در ڏي هل!
 آدم سان پلايون ان جون،
 تعريفون سڀ ڳايون ان جون.
 نوح جو ٻيڙو پار ڪيو، تنهن مهر سخا جي در ڏي هل،
 باهه خليل لئه باري ويئي،
 باغ مثال سا ناري ويئي.
 تسبيحون ۽ حمد الاهي، شان وفا جي در ڏي هل!
 مرض منجهان ايوب چٽو،
 ۽ وچڙيل پت يعقوب ڏٺو.
 سچائي جا ساز سنواري پاڻ دعا جي در ڏي هل!
 زڪريا پڻ جهور هيو،
 پر ان کي پت جو تور مليو.
 اڻ ٿيڻي هت ٿي ويندي، اڄ حڪم عطا جي در ڏي هل!
 موسيٰ دشمن جي گهر پليو!
 نيل ندي مان رستو مليو.
 تون به ڪليم جي راهه وٺي بس رمز رضا جي در ڏي هل!
 ان بن ڪو معبود نه ٿيو،
 مطلوب نه ٿيو مسجود نه ٿيو
 ها ته ”بروهي جوهر“ مالڪ ارض سما جي در ڏي هل!

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تون لحظي ۾ هڪ جهوتي ڪي، طوفان ڪرين ته ڪري ٿو سگهين!
 الله منا! هڪ قطري مان، انسان ڪرين ته ڪري ٿو سگهين!
 هي اوکا پنڌ پهاڙن جا، هي باري منزل موت پري،
 جي ساڻ ڏئي هن مشڪل کي آسان ڪرين ته ڪري ٿو سگهين!
 جت رئيس وڏيرا جام هيا، سردار قريشي سڏجن پيا،
 ات هڪڙي يتيم تي نازل جي قرآن ڪرين ته ڪري ٿو سگهين!
 جي يونس پيٽ مچي ۾ رهي، جي يوسف بازار منجهه ڪڍي!
 جي ڪر بل منجهه امام ڪهي، حيران ڪرين ته ڪري ٿو سگهين!
 تون کاتيءَ هيٺيان ڪنڌ ڪڍين، تون باهه کي باغ بڻائين ٿو،
 آباد دليون هڪ لمحِي ۾ سنسان ڪرين ته ڪري ٿو سگهين!
 ڪا دير نه آ ڪنهن نوڪر کي زردان ڏئي سلطان ڪرين،
 سلطان جي سلطاني کي ڦري، دربان ڪرين ته ڪري ٿو سگهين!
 تون وهندڙ واهه ڦٽائي سگهين، تون مينهن وسائي قرب ڪرين،
 پنهنجي تي اچي جي باغن کي، ويران ڪرين ته ڪري ٿو سگهين!
 زربخت سفر جي آساني ڪجهه ناهي، ”بروهي جوهر“ کي،
 پر پوءِ به گهرائي پاڪ حرم، احسان ڪرين ته ڪري ٿو سگهين!

ڪنهن کي بر ۾ ٻوڙي ٿو ڪٿ سیر سهارا جوڙي ٿو.

غرق اجهو فرعون ٿيو، ۽ ڌرتي ۾ قارون ويو،
موسيٰ سائين جي لشڪر لاءِ نیل ۾ چارا جوڙي ٿو.

ڪيڏو رتو سينگار به آ، هي تخليقي شهڪار به آ،
مٽيءَ مان انسان به سهڻي صورت وارا جوڙي ٿو.

ڌرتيءَ تي هر ساوڪ آ يا آبادي ۽ راهڪ آ،
اُپ ۾ ڏس جو بادل سهڻا پورا ڪارا جوڙي ٿو.

چنڊ گواهي ڏيندو آ ۽ سج به هيئن ٻوليندو آ،
”ليس ڪمٿله شيءَ“ جڳ ۾ جيس هزار جوڙي ٿو.

دريائن ۾ ڪيئي ذاتيون، جهنگ ۾ مست الستي حياتيون،
ڪوبه نه ڪنهن کان اڳرو آ، هر ڪنهن جا چارا جوڙي ٿو.

هيئن سان همراهه رهي ٿو، رازن کان آگاهه رهي ٿو،
ڏاڍي ڪي پل ۾ پور ڪري ٿو، عدل اشارا جوڙي ٿو.

پنهنجي ڪهڙي ضرورت آهي، پوءِ بي روز پيو ٿو ناهي،
مهر مثالي آهه “بروهي جوهر” پارا جوڙي ٿو.

تنهنجي قدرت قرب ڪمال اڳيان حيران هزارين مان نه رڳو!
هر شام سحر سو حمد پڙهن انسان هزارين مان نه رڳو!

فلڪن ۾ چٽيل سج چنڊ ڪتيون، صدين کان پرن تارن جون بتيون،
تسبيح ٿا ڳائڻ صدق منجهان نيشان هزارين مان نه رڳو!

ڪو صفي به آ ڪو خليل به آ، ڪو ذبيح، ڪليم جميل به آ،
پر مدني مير مهابي مڃن احسان هزارين مان نه رڳو!

بوبرڪ، عمر، عثمان، علي، تسبيح پڙهن ٿا پير ولي،
هر پيري اچي در تي ٿا جهڪن سلطان هزارين مان نه رڳو!

تون دردن منجهه دوا به ڏئين، تون مرضن منجهه شفا به ڏئين،
تنهنجي قدرت حيرت منجهه وڏا لقمان هزارين مان نه رڳو!

تون رحيم، ڪريم ۽ رازق آن، تون علم بصير ۽ خالق آن،
تنهنجي مهر ڪري آباد ڇڏيا ويران هزارين مان نه رڳو!

تنهنجو ڪافي ڪشادو هي در آ، جت سوالِي “بروهي جوهر” آ،
هن در تان وٺن ٿا فيض ڪرم عرفان هزارين مان نه رڳو!

قادر پنهنجي قدرت سان ڪلجڳ جا نظارا جوڙي ٿو،

سو ماجد ۽ قيوم، قادر، غني،
بلا شك “بما تعلمون خبير”.

آ رازق، منان مالڪ ۽ حي،
سو فتاح، تواب، ظاهر، كبير.

گداگر کي ٿو بادشاهي ٿي،
ڪري بادشاهن کي پينو فقير.

پڄي ڪير سگهندو سندس امر کان،
بهرحال آهي “اليه المصير”.

اڀوجهن ۽ هيٺن جو آ آسرو،
اهو “نعم موليٰ ونعم النصير”.

اسان تي سندس خاص احسان آ،
مڪائين محمد بشير ۽ نذير.

بچائيندو “جوهر بروهي” کي هو،
انهي ڏينهن کان “شره مُستطير”.

ڪون و مڪان ۾ بس الله بي مثل آ،
ڪر ڳالهه دل جي کولي، مچندو هو هر سوال آ.

راحم رحيم سائين، قادر ڪريم سائين،
حاڪم حڪيم سائين، باقي آ لازوال آ.

تنها آ ذات ان جي، ازلي صفات ان جي،
ڏس ٿو ڀلڻ جي ٻولي، نه ڪو اهل ۽ عيال آ.

الله ذات اڪبر، ناهي سندس ڪو همسر،
نقصان فائدو بس بخشيندو ذوالجلال آ.

“ليس كمثله” آ ۽ شان وحده آ،
دلين جا راز ڄاڻي، ڄاڻيندو هر حوال آ.

قرآن ڪلام ان جو، آ فيض عام ان جو،
سندس صفت وڏي آ “جوهر” کي ڇا مجال آ.

آ رحمان رازق سميع بصير،
خدا آ، “عليٰ ڪل شيءٍ قدير”.

خدا جو ڇڏي در، پني جيڪو در در اهو دربلر ٿيو نه هيڏي نه هوڏي
جو کائي ۽ پيئي مڃي ڪونه ٿورو، ته سو بي قدر ٿيو نه هيڏي نه هوڏي

ڪندي، ڪرڙ کي ٿو جهڪي چاهه منجهان وڃي پير جي در تي باسون ٿو باسي،
ڪري بت پرستي قبر کي چمي ٿو ۽ پوڄي پٿر ٿيو نه هيڏي نه هوڏي

نه ڪلمي ڪلام، خدا کي ٿو ڄاڻي رڳو پيٽ لئه دين ۾ ٿو دخل ڏئي،
نه سنت کي سمجهي نه بدعت کي سمجهي اصل بي خبر ٿيو نه هيڏي نه هوڏي

ولين جي در تي تماشو ڪري ٿو نياڻيون وٺي ٿو نچائي نياڳو،
تقدس ولايت جو پرزا ڪري ٿو ته سو ڪم نظر ٿيو نه هيڏي نه هوڏي

ڪڏهن هيڪڙائي بيائي بڻي آ؟ ڪٿي “قل هو الله” متجي سگهيو آ،
جو توحيد سمجهي مخالف رهي ٿو ڪنو شوم شر ٿيو نه هيڏي نه هوڏي

خدا پاڪ بخشي ٿو روزي سين ئي، هو پانئي ٿو غيرن جي آهي ڪمائي،
اها ذهني سوچ بلڪل غلط آ، اهو معتبر ٿيو نه هيڏي نه هوڏي

جو مرڪز آ سجدن جو باري تعاليٰ، انهي در تي جهڪجي اي “جوهر بروهي”
انهيءَ در تان ملندو وڏو ڏاڻ ڏاها، ڇڏيو جنهن هي در ٿيو نه هيڏي نه هوڏي

ڪلمو پڙهي اي مسلمان تون شرڪ ڏي مائل نه ٿي!
پابوھ مان قرآن پڙهه، شيطان جو گھائل نه ٿي!
دل پاڪ رک هر خيال کان،
گهر ٻار کان زر مال کان.
الله جو رک آسرو، الله کان غافل نه ٿي!
هر مرض ۾ ڏيندڙ شفاء،
رازق به مالڪ خدا.
غيرن جي در چو ٿو جهڪين، دوزخ ۾ تون داخل نه ٿي.
هي آسمان ۽ هي زمين،
وحدت جا شاهد باليقين.
تڪيا ٿو پيئين اي چريا، تون ڪوڙ جي قائل نه ٿي.
پڪين جي جا جهونگار آ!
حق وحده ستار آ!
“اياڪ نعبد” سوچجان، ايڏو سڄڻ جاهل نه ٿي.
توحيد جون لائون لنوي،
“جوهر بروهي” ٿو چوي.
جذبا هڙئي پختا هجن تون شرڪ سان شامل نه ٿي.

ڏينهن جو ڌاتار تون ئي سائين آهين!
جڳ جو پالڻهار تون ئي سائين آهين!

اپ ڌرتي تو جوڙي آهي،
خلقت جوڙي جوڙي آهي.
بيشڪ خلقڻهار تون ئي سائين آهين!

چنڊ اڀارين سج اڀارين،
ويراني ۾ بچ اڀارين.
رازق رب ستار، تون ئي سائين آهين!

موت حياتي تنهنجي وس ۾،
ڍال ۽ کاتي تنهنجي وس ۾.
فتح ڏئين يا هار تون ئي سائين آهين!

ڌرتي سائي اپ ۾ تارا،
رنگ نرالا انڊلٺ وارا.
ارپين گل سينگار تون ئي سائين آهين!

پٿر اندر جيون پلجي،
باهه پيٿر ۾ گلشن پلجي.
وهو ڪاروبار تون ئي سائين آهين!

اڻ ڪت آهي مهر جو ساگر،
باجهه گهري ٿو ”بروهي جوهر“.
هيٺن جو آڌار تون ئي سائين آهين!

بيوسن جو واهرو مقصود تون!
۽ بلا شڪ آهين حق موجود تون!

سر نوايان غير آڏو شرڪ آ،
چو ته ڪلجڳ ۾ فقط معبود تون!

“تخرج الحي من الميت” سدا،
فضل پنهنجي سان ڪرين ٿو جود تون!

شام توڙي صبح توڙي ڏينهن رات،
هر گهڙي ۽ هر طرح مسجود تون!

ڪڪ، پٿر، پتر ۾ حڪمت آرچيل،
ڪونه ٿو خلقين ڪڏهن بي سود تون!

نوح، آدم، مصطفيٰ، موسيٰ، خليل،
ٿو بڻائين سهڻو يوسف، هود تون!

ڏوهي آ ”جوهر بروهي“ ڏوهي آ،
هر خطا ان جي ڪري ڪر نابود تون!

هن امت کي توحيد سان گڏ، مدني به مليو، قرآن مليو.
الله سان ڪوبه شريڪ نه آ، هي عقيدو ۽ ايمان مليو.

ليس ڪمٿله شيء خدا، ازلي ابدي، آه سدا،

رازق، قادر، حاکم، مولا باجهه ڀريو رحمان مليو.

سونهي ان کي هر سجدو، ذکر، قيام، رکوع قعدو،
هي ولي ۽ نبي به اتي ٿا جهڪن، جي جهڪيا الاهي شان مليو.

صبح سوڀرا آڻي ٿو، هو رات انڌيرا آڻي ٿو،
ان امر کيو ٿو موت ملي، يا جيون کي جيئندان مليو.

خالق ارض سما جو آ، ۽ خالق حب نوا جو آ،
سج، چنڊ، ستارا جرڪن ٿا، انسان کي هي سامان مليو.

هڪ رب ئي پوڄا لائق آ، جو مشرڪ آ نالائق آ،
مشرڪ ته پليت نجس چئبو، هر مشرڪ کي ارمان مليو.

هي “بروهي جوهر” ڏوهي آ، ٻيو ڪوبه نه واهي اوهي آ،
هر آسمني الله پر آ، مومن کي اهو فرمان مليو.

الله احد آهي، بي نياز صمد آهي
در بند ٿيو ناهي!

رازق به اهو آهي، ناهي به پيو ڏاهي،
ڏاهي به پيو ناهي،
در بند ٿيو ناهي!

سنيار سڄو مولا! ڏک سور سڀيئي لاهي،

جڳ ان جي اڳيان چاهي،
در بند ٿيو ناهي!

قادر به ڏٺي آهي، ڪو سينو ڀلا ساهي،
هر ڏاڍ کي ٿو ڳاهي،
در بند ٿيو ناهي!

تڪ تار مان تاري ٿو، سڙهه ساز ٿو سنڀاهي،
ٿئي ائين جيئن چاهي،
در بند ٿيو ناهي!

اڄ نيٺ “بروهيءَ” کي، هيئن آهه چيو ڏاهي،
غافل ته نه ٿي ڳاهي،
در بند ٿيو ناهي!

تخليق ٿي پڪاري، الله وحده آ،
جڳ جنهن چڏيو سنواري، الله وحده آ.

سڄ، چنڊ ۽ سترا، درياھ مينهن سارا
اوثر ڪڪر به ڪارا، پل ڏينهن رات وارا،
باڪون پيون اجاري، الله وحده آ.

آ سونهن هر نگر ۾، بستي شهر شهر ۾،

بي سهارن لئڻ سهارن جو ڏٺي،
درد ويلي فرق فرحت ٿو ڏٺي.

مرض ويلي ٿي شفا ايوب ڪي،
هن ڏنو موتائي پت يعقوب ڪي،
غم ڏٺي يا دل راحت ٿو ڏٺي.

گهر سفر ۾ ساڻي آ سبڻان آ،
حال هيٺن لئڻ سدا رحمان آ،
سچ جي ”جوهر“ ڪي جرئت ٿو ڏٺي.

خدا پاڪ هر هر ڪيون لڪ چڱايون،
هجن يار ٿورا به ٿورا ته ڳايون.

هي سج، چند تارا، بنيون پاڻي، ٻارا،
اڪيون ڇپ، اشارا، مڪڻ، ماڪي ڌارا،
وٺي ان جو نالو ٿا باهيون اجهايون.

ٿيو صبح روشن، سُهائي جو درشن،
زمانو آ گلشن، مچيو ڪل ملوڪن،
ٿو ڳائي زمانو به وحدت جون وايون.

اجها رات ڪاري، جا روحن تي پاري،
مگر رب سنواري، ستارن سان ساري،
انهيءَ بي مثل ذات سان نينهن لايون.

هي درياھ، ساگر ڪتابن جا ڪاڳر،

قري، ڏٺي يا جيار، ماري،
سڙهن بنا هو سمونڊ تاري،
شفا ڏٺي ٿو حڪيم آهي.

هي چند، سورج، ستارا ان جا،
بهار، ساوڻ، سيارا ان جا،
مجيد، خالق، عظيم آهي.

ولي به ان جو ۽ ڏوهي ان جو،
هي بندو ”جوهر بروهي“ ان جو،
ودود رب ۽ حليم آهي.

رب تعاليٰ جڳ ڪي جوت ٿو ڏٺي،
هر ضرورت جي به پورت ٿو ڏٺي.

رات کانپوءِ ڏينهن آڻي ٿو اهو،
سوڪ آڻي مينهن آڻي ٿو اهو،
ساهه بخشي قوت قوت ٿو ڏٺي.

هو ڏٺي عزت ۽ ذلت من يشاءِ،
گلشنن ڪي گل ڏٺي، گل ڪي هڳاءِ،
زندگي ڪي سونهن صورت ٿو ڏٺي.

چند سج جو ۽ ستارن جو ڏٺي،

جام مديني واري جي تبليغ جو مطلب آھ اھو،
ماريندڙ يا جياريندڙ يا خالق ۽ رب آھ اھو،
ظاھر باطن صاف رکو جو حڪم اٿو سرڪاري.

ھڪ ڏينھن ڇڏي ياري باشي وڃبو ڏيھ پرائي،
شال ”بروھي جوھر“ تنھنجي مولا واھ ورائي،
نفسی نفسی جا ٿي ھوندي تنھائي چوڌاري.

خدا آھ والي واحد ڪون و مڪان جو،
وڏي مھر وارو رب زمين آسمان جو.

اميرن کي سو ٿو گداگر بڻائي،
جي چاھي سڃي تونگر بڻائي،
حڪيم آھ حاڪم آ، گھڙين ۽ زمان جو.

عبادت رڳو ان جي آھي ضروري،
اي پائو ڇڏي ڏي جھالت سموري
سبق بندگان جو پڙھ ڏسيل آ قرآن جو.

اڏا ڪفر جا شرڪ جا توڙيا پيا،
مٺي رب سان رابطا جوڙيا پيا،
ھجي ڀروسو رب جو نہ زرھ و ڪمان جو.

نڌڪن جي آڌر، ٿئي پاڻ واھر،
نشانينون سندس ھيڪڙائي جون آيون.

ھو ماري، جيار، سمھاري اٿاري،
ڪنڊون ڪير پياري، ۽ اوندهه اجاري،
سو ”نور السموات والارض“ پانيون.

منو رب تعاليٰ، سندس شان بالا،
سوين ان جا نالا، ڪرم جا حوالا،
اي ”جوھر“ اخدا کي ٿيون سونھن وڏايون.

مرڪ موحد ماڳ ملڻ لئ آھي ملي دلداري،
رب سان ناتا جوڙ نرالا نينھن لڏي نرواري.

رب سان ڪوبه شريڪ نہ آھي خالص آ توحيد اھا،
ڪلمي تي ويساھ مڪمل مومن جي لئ عيد اھا،
سمجھه سڄو قرآن سمورو وحدت جي چوياري.

کوڙ ھتي نادان نہ ڄاڻن الله جو فرمان اجھو،
شرڪ خدا سان ، ظلم وڏو آ فرمايو قرآن اجھو،
ان جي برابر همسر ڪونھي شان سندس آ باري.

ھڪ لک چوويھه هزارن درس ڏنو الله احد،
تسبيحون بہ ان جي نالي لم يولد بي نياز صمد،
آيت ڪرسي پاڻ پڙھي ڏس ٿيندي باغ بهاري.

ها ته ”جوهر“ جو به تون ئي نگهدار آهين.

نڌڻڪن ضعيفن جو الله حامي،
ندوري نصيبن جو الله حامي.

هجي رات ڪاري، سفر ۾ انڌاري،
مخالف ٿئي ٿي جي دنيا به ساري،
جڏن بي وسيلن جو الله حامي.

ٿئي لوڪ دشمن، جلي سارو گلشن،
ڪرم سان ڪري رب سائين تو روشن،
نماڻن، شريفن جو الله حامي.

هو ايوب سائين يا يعقوب سائين،
۽ هجرت ڪئي پاڻ محبوب سائين،
نبيبن حبيببن جو الله حامي.

اي ”جوهر بروهي“ بي ڪا واهه ڪانهي،
جي الله آهي ته پرواهه ڪانهي،

خالق حب نوي جو آهي، خالق ارض سما جو آهي،
رڪ ايمان ”بروهي جوهر“ ٻڌندڙ آه دعا جو آهي
هن در تي لڪ گذريا آهن شاهنشاھ گدائي سان.

مان گنهگار تون ستار آهين،
منهنجا رب ڏيهه جو ڏاتار آهين.

هي فلڪ چنڊ ۽ تارا،
مست درياھه جي ڌارا،
يا ته ڌرتي جا نظارا.

ڪن ٿا تسليم ته پاڻ ٿههار آهين.
ساهه توڙين ته به وهوا،
ملڪ پوڙين ته به وهوا،
جيءُ جوڙين ته به وهوا،

ساري مخلوق جو تون دلدار آهين
تون نظارن جو به سائين،
ساهه وارن جو به سائين،
۽ قرارن جو به سائين،

آهي اقرار ته تون جيءُ جيار آهين.
تون ته تقدير جو مالڪ،
سوچ تدبير جو مالڪ،
ساهه ۽ سير جو مالڪ،

مون پاران غريبن جو الله حامي.

اي صبح جا به سائين، اي شام جا به سائين،
 ڪمزور بيوسن جا ٻيڙا پني تي لائين.

توڪان سواءِ ٻيو ڪو الله ڪونه آهي،
 معبود ڪنهن ٻئي تي ويساهه ڪونه آهي،
 نالو ونان مان تنهنجو سڪرات موت تائين.

ڌرتي جبل ۽ پاڻي، برسات يا هوائون،
 اڏندڙ پڪي پڪڙ سڀ يا جيت ۽ بلائون،
 پوکون پليون ۽ گهاتيون تون ٿو پيو اڀائين

پت يا نياڻيون بخشين آهين رضا جو راڻو،
 توڻي ڪيو مقرر هر ڪنهن جو رزق داڻو،
 حڪمت سان ڪارخانو جڳ جو پيو هلائين.

سڀ وس ۾ تنهنجي آهي، هي چنڊ ۽ ستارا،
 هي سرءُ يا بهاريون اونهارا يا سيارا
 موجود تون ئي آهين، موجود تون سدائين.

“جوهري بروهي” تو در هر دم سوالِي آهي،
 پينار ٿو پني پيو ۽ جهول خالي آهي،
 مرندي گهڙي، اي مولا! ڪلمو مونڪي پڙهائين.

حمد

ناهيان حمد ثنا جي لائق مان، تون پنهنجي نظر ڪر ڪرم پري،
 ملي آتت هر احساس کي اڄ ٿئي تسلي جهنگ جهر ڪرم پري.

ڪڪ پن جو خدا، جوين جو خدا، مانڊن جو خدا، ملڪن جو خدا،
 هن هن جو خدا، تن من جو خدا، گلشن جو خدا، فلڪن جو خدا،
 تون آهين احد! تون آهين صمد! ڪر باجهه اي قادر ڪرم پري.

تنهنجو نالو دوا، تنهنجي وس ۾ شفاء، ٿو قبولين دعا، الله منا!
 بر بحر، فضا، سڀ امر ۾ آ، تون رب علي، سبحان سدا،
 تون رحيم، ڪريم ۽ فضل پريو، تنهنجي مهر به هر هر ڪرم پري.

جڳ جبار جيئي، مخلوق مري، يا ڪائي پيئي، تنهنجو حڪم ٿئي،
 سج چنڊ هجي، تسبيح پڙهي، توکي سجدا ڪري، ساراهه چئي،
 پڙهيو ڪلمو شهادت شوق منجهان، ٿي آ ذات اجاگر ڪرم پري.

درياهه هجي، يا باهه هجي، ڪا ڪاهه هجي، آڙاهه هجي،
 هر آهه هجي، ويساهه هجي، همراهه رڳو الله هجي،
 ان ذات ۾ چو نه اميد رکان، اي “بروهي جوهري” ڪرم پري.

ڏاڏا ڏيهر جو تون مڃندو سوال آهين،
تون مهربان آهين، تون ذوالجلال آهين.

مخلوق تنهنجي آڏو،
اپ، ڌرتي، جبل، ساگر،
ڳاڻي “بروهي جوهر”،
تنهنجو ئي حمد هر هر،

ڏينهن رات ۽ مهينا ناهيندو آهين،
تون مهربان آهين تون ذوالجلال آهين.

لا اله الا الله

دم دم تون الله پڪار،
لا اله الا الله
ويلو وقت ۽ وار نه وار،
لا اله الا الله.

هر ڪنهن شيءِ تي قادر آهي،
هت هت حاضر ناظر آهي
اول توڙي آخر آهي،
مالڪ رازق ناصر آهي،
ڪل سنسار جو آستار،
لا اله الا الله.

مارڻ جيارڻ ان جي وس ۾،
سونهن سنوارڻ ان جي وس ۾،
تڪمان تارڻ ان جي وس ۾،
مشڪل تارڻ ان جي وس ۾،

رب سائين!

جنسار جوڙ جوڙين تون بي مثال آهين،
تون مهربان آهين، تون ذوالجلال آهين.

تون ساگرن کي موڙين،
اوچا جبل به توڙين،
پٿر مان ڏاڇي جوڙين،
طوفان آڻين، بوڙين

هر دل مڃي رهي آ ڪندو ڪمال آهين،
تون مهربان آهين تون ذوالجلال آهين.

تنهنجي ئي هٿ ۾ برڪت،
ڏيءَ پٽ ڪرين عنايت،
ڪنهن کي نه آه جرئت،
تنهنجي ڪري شڪايت.

جيڏو آ نالو تنهنجو ايڏو وشال آهين
تون مهربان آهين تون ذوالجلال آهين.

بخشين ته ڪو پڇا ڇا،
پڪڙين ته ڪو ڪڇي ڇا،
آڏو اچي، اچي ڇا،
ليلائي ۽ لچي ڇا،

ڄاڻين تو راز دل جا، ڄاڻيندو حال آهين،
تون مهربان آهين تون ذوالجلال آهين

مينهڙا وسائين مولا!
هر شي اپائين مولا!
روزي رسائين مولا!
ساهن جا سائين مولا!

نتهڻ ويلي چانو ڇپر ٿي آيو آ،
ساوڻ مند ۾ وس پهر ٿي آيو آ.

چيٽ جي چند کي چاندوڪيون جنهن اريون هن،
بر ۾ بهاري لاءِ ڪڪر ٿي آيو آ.

پهرين نظر سان تاسارن جي تاس لٿي،
جڳ واسين لئه مهر اثر ٿي آيو آ.

جيءَ جڙي پيا، وستي وستي رنگ رتا،
علم ته ڇا پر پاڻ اڪر ٿي آيو آ.

صبح تڙيا ۽ نور جون باڪون ايري پيون،
سونهن نگر ۾ ساھ ٿي آيو آ.

ساڪي جنهن جي شان جو آھ ڪلام خدا،
ازلي ناه، پوءِ به امر ٿي آيو آ.

”جوهر“ منهنجي جيءَ جيآپي لاءِ اجهو،
مدني سائين وٽ وڪر ٿي آيو آ.

محمد مصطفيٰ آيو، بتن جا ڪنڌ ڪتجي ويا،
ڪفر ۽ شرڪ، بدعت جا وڏا درياھ لتجي ويا.

مڪي ۾ مصطفيٰ ڄائو، بتن ۾ زلزلو آيو،
ڊٿا ڪسري جا ڪنگرا، ڪوٽ جا بنياد پٽجي ويا.

جڏهن محبوبن عربي پير پاتا پاڻ ڌرتي تي،
هوا جا رخ بدلجي ويا، فضا جا رنگ متجي ويا.

حرا کان نسخئ قرآن آندو مير امت ڏي،
قريشي قوم جا ڪافر ڪتا سردار ستجي ويا.

ابوبڪر ۽ عمر، عثمان، حيدر کي بشارت ڏي،
چئن يارن جا دشمن اڳ ڦٽيا، هاڻي به ڦٽجي ويا.

محمد رحمة للعالمين جڏ جوش ۾ آيو،
احد ۽ بدر ۾ بي شڪ وڏا خناس ڪتجي ويا.

اسان “جوهر بروهي” بس غلام مصطفيٰ آهيون،
اسان جي دشمنن جي جان جلندي، ساهه گهٽجي ويا.

چانڊوڪي جا سڀئي نظارا صدقي صدقي مدني تان،

مدني اچڻ سان ئي ايمان مليو آهي،
توحيد ملي آهي، قرآن مليو آهي.

ڪعبي ۾ رکيا ويا هيا، بت لات ۽ عزتي جا،
بت پور ٿيا، ڪعبو شادان مليو آهي.

پتڪين ٿو اڃايو تون، در در تي ادا سائين،
هڪ در تي جهڪڻ جو ئي فرمان مليو آهي.

رڪ صاف عقيدو تون توحيد رسالت جو،
هن طرح شفاعت جو سامان مليو آهي.

سر صدقي ڪيا آهن جن دين جي الفت ۾،
قرآن پڙهي ڏس تون ڇا شان مليو آهي.

آناز زماني ڪي مدني جي مهابي جو،
ابوبڪر، عمر، حيدر عثمان مليو آهي.

ڪر خوف ته اي “جوهر” حق ڳالهه ٻڌائڻ کان،
رزاڻ خدا باري رحمان مليو آهي.

سونهن جي ساگر ڪپر ٿي فيض به ٿيو فيضياب،
 پنهنجي گدالن کي، امرتا جي گهڙي بخشي ڏني.
 پيار جا پيرا چمي، پاڳن ڀريو ٿيو جبرئيل،
 پيار پياسن کي محبت جي ڳلي بخشي ڏني.
 مرڪ جون باڪون ڦٽايون نفرتن جي ڏيهه ۾،
 هوڏ ۾ ڦاٿل دليين کي پائپي بخشي ڏني.
 والضحىٰ، ياسين، طه ۽ امام الانبياء،
 هر صدي کي سوکڙي قرآن بخشي ڏني.
 ان جي صدقي رنگ گهرا جڳ جي جيون کي مليا،
 دل جي صحرا کي سڄڻ سنڌوندي بخشي ڏني.
 پاڻ ڇا؟ پر سونهن جي اقرار جو نالو منو،
 جنهن بروهن جي بچي کي شاعري بخشي ڏني.
 پنهنجي ليکي سڄ، ڌرتي، چنڊ، ”جوهر“ گهور ٿيا،
 محب کي الله اهڙي دلبري بخشي ڏني.

سڄ ۽ چنڊ يا اپ جا تارا صدقي صدقي مدني تان.
 ”اقرء“ واري آيت آئي، ساري جڳ ۾ ٿي سرهائي،
 چيٽ، ڪتيون ۽ سرءُ سيارا صدقي صدقي مدني تان.
 جذبا جرڪي جاڳيا وهوا، ايرا پڻ ٿيا پاڳيا وهوا،
 هوش، جنون جا ڪيئي اشارا صدقي صدقي مدني تان.
 روشن ٿي پيا آس جا ڏيئا، نيٺ ڀريا احساس جا ڏيئا،
 شهر ۽ ڳوٺ، بنيون يا ٻارا صدقي صدقي مدني تان.
 محنت ڪش مزدور يا هاري، ٻار ٻڌيا ۽ مرد يا ناري،
 ماڻهو شاهنشاهي وارا صدقي صدقي مدني تان.
 عالم يا استاد خطابي، مرشد، ڪامل ۽ اصحابي،
 پنهنجي وقت جا جيءُ جيارا، صدقي صدقي مدني تان.
 جڳ جي جوڙ، وجود ٿو سونهي، دم دم پاڪ درود ٿو سونهي،
 سنڌو، جمن، نيل ڪنارا، صدقي صدقي مدني تان.
 جيڏو منو آ نالو ان جو، شان به آه نرالو ان جو،
 ڪوڙ ”بروهي جوهر“ ٻارا، صدقي صدقي مدني تان.
 مختصر مدت ۾ جڳ کي روشني بخشي ڏني،
 ۽ مثل روحن کي ابدي زندگي بخشي ڏني.

اتي خدا جي عنايتن سان ڪيو سفر هي عجيب سائين.

حشر جي ميدان منجهه هوندي، زبان ”نفسِي“ نبي، ولي جي،
اتي ڪنن، ڪوجھڙن جي هوندو قريب تر کان قريب سائين.

هي تيهه سپارا شان وارا هي ڪيميا ۽ شفا به آهي،
جو دردمندن جي لاءِ بي شڪ هي نسخو آندو طبيب سائين.

هٿن ۾ ”الحمد“ وارو جهنڊو شفاعتن جو نشان بڻجي،
مقام محمود وت وڃي ۽ خطاب ڪندو خطيب سائين.

ثمر نه ساڻي، عمل نه آهي سُجهي ٿي آڏو حشر جي سختي،
آ جهول خالي ۽ آه بلڪل ”بروهي جوهر“ غريب سائين.
ٿي آه نبوت پاڪ ختم محبوب مدني واري تي،
آ تاج رکيو الله اتم محبوب مديني واري تي.

جو پاڻ ڪي هاڻ سڏائي نبي سو ڪافر ۽ دجال به آ،
گستاخ ڪيو آ ڪيڏو ستم محبوب مديني واري تي.

الله تعاليٰ نازل ڪيو، اقراء کان وٺي قرآن سڄو،
يس ۽ ٿه ، نون قلم محبوب مديني واري تي.

انسان پڙهن ۽ جن پڙهن، جبرئيل ملائڪ عام پڙهن،
صلوات سڳوري دم دم دم محبوب مديني واري تي.

اگر جي اشاري چنڊ ٿيو ڪفر جو سارو مند ٿيو،

الله ڪيو آ خاص ڪرم محبوب مديني واري تي.

سا ذات اتم جنهن دم ۾ ڪيو معراج فلڪ ۽ عرض مٿي،
ويساهه رکي ٿو عرب عجم، محبوب مديني واري تي.

هڪ چاهي؟ ”بروهي جوهر“ هي! هر روز اگر قربان ٿئي،
قربان هزار، ڪروڙ، پدم محبوب مديني واري تي.

هي ملت آ، هر ملت لئه ڪا سونهن به آ سينگار به آ،
قرآن ڪلام الله به آ، دارون ۽ دوا، جهونگار به آ.

جو آه مديني جو سائين، صلوات پڙهون ان سهڻي تي،
محبوب محمد پاڪ نبي، محبوب به آ، دلدار به آ.

هي در به نرالو در آهي، هن در تي جهڪن تا شاهه گدا،
صديق سان گڏ فاروق به آ، عثمان سان گڏ ڪرار به آ.

ٿيو چنڊ اساري سان تڪر، جو ڏيهه ڏنو ۽ جڳ وارو،
اعجاز مسيحا چا چئجي! مخفي به رهيو، نروار به آ.

سا راه چمان، سو پار پسان! جا جوءُ سڄڻ جي سڏجي ٿي،

چانڊوڪي جا ڪوڙ حوالا گهور ٿيا،
ارڏا، ڏاها، اوچا نالا گهور ٿيا.

واهه! پرين جي پڪ مبارڪ آب حيات،
ڪوثر، زم زم پاڪ پيالا گهور ٿيا.

پيشاني ۾، سونهن سهاڻو، باڪ ڦٽي،
اونده مهل جا نور اجالا گهور ٿيا.

ڪاري ڪڪر کي رنگ مليو آ، زلفن مان،
وسڪارا، آگر ۽ جهڙالا گهور ٿيا.

پاڪ پگهر ۾ هڪارون ٿي هڪارون،
بوءِ ڪٿوري، عطر، مصالا گهور ٿيا.

صورت سهڻي سيرت، دليون موهي چڏيون،
بدر، احد ۾ مڙس نرالا گهور ٿيا.

ها ته ”بروهي جوهر“ چا چا نعت لکي،
جنهن نالي تي گيت جمالا گهور ٿيا.

هڪ ڏينهن روضه اطهر تي ڪي درود پڙهيا، ڪي سلام پڙهيا،
هڪ پاسي ملائڪ بيٺا هئا، ٻئي پاسي درود عوام پڙهيا.

ٿي ختم نبوت مدني ٿي،
آ تاج رسالت مدني ٿي.
“الصبح بَدَامِن طَلَعَتِه” مون گيت، غزل ۽ ڪلام پڙهيا.

آ رحمت وارو وجود سندس،
ماڪي کان منو آ درود سندس.
۽ مون به رسالت، چاهت جا آغاز پڙهيا، انجام پڙهيا.

پل پل ۾ پئي خوشبو ٿي وسي،
۽ رحمت لڪ راهون ٿي پسي.
قرآن مثل انجيل ڪٿي؟ هن لوڪ صحيفا جام پڙهيا.

تخليق سنواري ويئي آ،
اوندهه اجاري ويئي آ.
يس، مزمل ۽ طه، دل لفظ صبح و شام پڙهيا.

هن درس ڏنو آ حڪمت جو،
هو شارع آهه شريعت جو.
قرآن، حديث جي سنگم تي، فرمان پڙهيا، احڪام پڙهيا.

اڄ ياد جا ڏيئا ٻاريا هن،
ڪي جوهر جذبا ناريان هن
هن حب، عقيدت جي بدران، جي ملندا، سي انعام پڙهيا.

جنهن تي آهي ختم نبوت سوئي سونهن جو سائين،
لوڪ لبڻ تي جاري هوندو ڪلمو قيامت تائين،

مدني مصطفيٰ

جائي ڪاڻي رنگ رچي ويا روحن راحت پاتي،
“انا اعطينك الكوثر” دلبر سان دل لائين.
مدني مصطفيٰ

آدم، ابراهيم ۽ يحيٰ، موسيٰ، عيسيٰ سيئي،
فرمائن پيا “ياتي بعدي اسمہ احمد” سائين.
مدني مصطفيٰ

آه “الم نشرح لك صدرک” شان وفا جو سارو،
“صلي الله عليه وسلم” ڳائي لوڪ سدائين.
مدني مصطفيٰ

“انا فتحنا لك فتحا” سان فاتح جڳ ۾ آيو،
شافع محشر سات جي ڏيندو خوف پلا چو پائين؟
مدني مصطفيٰ

شهر فريد آباد ۾ “جوهر” حمد ۽ نعت لکي ٿو،
مومن! مجلس مجلس، پل پل نالو هي ورجائين.
مدني مصطفيٰ

مدني، عربي، مير منور،
“انا اعطينك الكوثر”.

گل گل سرور پاتو، چاندبوکي نور پاتو،
مدني ظهور پاتو، هر دل حضور پاتو،
جڳ جرڪي جوت لاتي، مان شادڪام آهيان.

توحيد واري وائي، اوندھ ۾ روشنائِي،
قربان ٿي خدائي، رحمت رُجن تي آئي،
رنگين رُت سان مان پڻ ٿيو همڪلام آهيان.

“اقراء باسم ربك” احمد، حڪيم، حاذق
قرآن آھ برحق، سرور سچو ۽ صادق،
هو منهنجي سر جو سائين مان انجي سام آهيان.

باڪن ۾ لات آهي، پرزا ٿي بات آهي،
رحمت جي چات آهي، سچي هي وات آهي،
کلمو پڙهيم ته مان به ٿيو نيڪنام آهيان.

ترتيب سونهن واري، وک وک تي ٿي بهاري،
مدني اچي اجاري، ٿي ختم رات ڪاري،
ان جي ڪري اي “جوهر” خوش عام جام آهيان.

اقرء بسم وٽ قرآن،
ختم نبوت تنهنجو شان.

اقصيٰ منجهه امامت تنهنجي،
پاڳن واري امت تنهنجي،

محمد رسول خدا آخري،
سندس نالي ڳايون پيا شاعري،
امام رسل آھ خير الانام.

ستارا صحابي، قمر مصطفيٰ،
ته کوليندو جنت جو در مصطفيٰ،
۽ امت کي رحمت ملي عام جام.

سجڻ والضحىٰ، طه، ياسين آ،
ته ان جهڙو سچو سندس دين آ،
خدا پاڻ فرمايو، عالي مقام.

اها رات اسري ۽ معراج جي،
لڏي سار سيد سچي راڄ جي،
مڪمل ٿيو آ وفا جو نظام.

اي “جوهر بروهي” هي ايمان آ،
ته مدني تان سر ساهه قربان آ،
سو سهڻن کان سهڻو ۽ ڄامن جو جام.

مان مصطفيٰ جي در جو ادنيٰ غلام آهيان،
هر صبح، شام ويلي پڙهندو سلام آهيان.

سوين نيٺ نهار لئه آتا، جو آيو مير مديني.
 پلا پونء جا بخت پلارا،
 مڪ مرڪيا ڪوڙ ستارا،
 ڪيئي گيت فضاءن ڳاتا، جو آيو مير مديني.

پئي ويرانن ۾ بهاري،
 وئي بخشيجي امت ساري،
 ڪليا مهر ڪرم جا کاتا، جو آيو مير مديني.

ٿيون وڪ وڪ تي هٻڪارون، اُنيون
 جڳ تي ماڪي لارون،
 ۽ سٿريا ٻول به ٻاتا، جو آيو مير مديني.

ملي ختم نبوت وائي،
 رب آس اگهن جي اگهائي،
 ٿا ڪفر جا ڪوت ۽ حاٽا، جو آيو مير مديني.

ٿيا ڪوڙ نظارا نوري،
 ۽ وحدت وائي پوري،
 ٿا عزي لات مناتا، جو آيو مير مديني.

ملي ”جوهر“ جڳ ڪي بشارت،
 قرآن جي هر هڪ آيت،
 الله اسان جو داتا، جو آيو مير مديني.

خير البشر، شمس الضحيٰ، خير الوري، شاه عرب، سو هاشمي، امي لقب
 ڪوثر جو ساقي دلربا، طاهر صفت، عالي نسب، يعني نبي لا ڪذب
 جنهن جي ڪري جوڙيا ويا ست آسمان روء زمين، سو رحمة للعالمين،

تعريف ان جي رب ڪئي توريت ۾ قرآن ۾، گلزار، گل چوگان ۾،
 مهڪي اٿيو سو گل اجهو اڄ وادي فاران ۾، بدجي پيو آذان ۾
 منهنجو محمد واه واه! شاه رسل، سلطان دين، سو رحمة للعالمين،

اعجاز سرور جو عجب، ثابت ٿيو شق القمر، رحمت ڀريو قربن ڪڪر،
 نالو منو ونجي، نري دل لوڪ جي شام و سحر، وهوا محبت جي نظر،
 آهي امام الانبياء، منزل سندس افضل ترين، سو رحمة للعالمين،

تعريف ان جي ڇا ڪري ”جوهر بروهي“ جو قلم، ان تي نبوت آ ختم،
 لولاڪ واري مصطفيٰ جا امتي خير الامم، ڪاٿي عرب ڪاٿي عجم،
 محمود، احمد، مجتبيٰ، طه، امام المرسلين، سو رحمة للعالمين،

مڪ مرڪيا

سڪ سونهن سوڀرا لاتا،
 ۽ رحمت ڦيرا پاتا.
 جو آيو مير مديني.

ٿيا قرب قرار الاهي،
 آيو هيٺن جي لئه واهي،

رحمت ڀريو ڪاڇ ٿيو آ
ختم نبوت تاج ٿيو آ.

ڀير ڀڙيءَ تا گهوريو عالم،
صلي الله عليه وسلم.

روحن ڪي اتساهه ڏنو ويو،
قربن ڪي ويساهه ڏنو ويو،
ڀاڪ ڪلام الله ڏنو ويو.

لات، منات ۾ ڀرڀا ماتم،
صلي الله عليه وسلم.

شاهد ۽ مشهود به مدني،
حامد ۽ محمود به مدني،
اسعد ۽ مسعود به مدني.

بي شڪ برحق هادي اعظم،
صلي الله عليه وسلم.

جاني آهي جڳ جو دلبر،
صدقي ذات ”بروهي“ هر هر،
آهي قطار ۾ ڀڻ هي ”جوهر“.

وهوا رسول ڪريم ۽ اڪرم،
صلي الله عليه وسلم.

f

هو مرڪي صبح تو روشن ٿئي،
۽ ڳالهائي جڳ گلشن ٿئي.

آس خليل جي فخر آدم،
صلي الله عليه وسلم.

هن جو نالو مصري ماڪي،
سونهن، سڳنڌ ۽ سچ جو ساڪي،
سائين ڪوثر ڀاڪ جو ساڪي.

ڪفر ۽ ڪوڙ به درهم برهم،
صلي الله عليه وسلم.

ساجهه، سُرت، شعور مليو آ،
دنيا ڪي دستور مليو آ،
باطل ڪي ڏک سور مليو آ.

ختم نبوت زنده دم دم،
صلي الله عليه وسلم.

ساعت ۾ معراج ٿيو آ،

چنڊ، چانڊوڪي

محمد مصطفيٰ مدني هتي سردار ٿي آيو،
سوالڪ انبيائن جو سڄڻ سالار ٿي آيو،
يتيمن جو اجهو بيواهه جو غمخوار ٿي آيو،
الاهي شان سان، سائين اڙين آڌار ٿي آيو.

وسائي چنڊ چانڊوڪي جتي مدني قدم پاتو،
سندس آئي الاهي ماڻُ ڪاغذ ۽ قلم پاتو.

مليو ڪمزور ماڻهن کي سنيهو ذات قوت جو،
مليو انسان کي ڪافي سليقو سونهن عزت جو،
وري ڌرتي تي ورجايو ويو آ درس فطرت جو،
جتي هو راج نفرت جو، اتي دستور الفت جو.

هيا وحشي، محمد جي ڪري انسان سڏجن ٿا،
ازل جا بيوفا، بي شڪ وفا جو شان سڏجن ٿا.

نه عورت جي هئي عزت، نه سنگت ۾ وفاداري،
هيو انسانيت جي روح تي ڪو زخم ڪاپاري،
هيو هر شهر غنڊن، ظالمن جي لاءِ پاتاري،
ڪميٽن کي ملن پيا هر قدم تي ڪوڙ ساٿاري.

انهي ويلي چپر چٽ ۽ پلائي پال ٿي آيو،
ته رحمت جو ڪڪر بس، آمنه جو لال ٿي آيو.

نوازش ٿي نمائڻ تي نڌڻڪن لئه چپر بڻيو،
بيبانن ۾ رونق ٿي ڪو رحمت جو ڪڪر بڻيو،
اجهو برڪت ڀريو جڳ منجهه هر شام و سحر بڻيو،

۽ هيئن لاءِ هي ”نالو منو“ سج ۾ ثمر بڻيو.

قدم چمندي وري ڌرتي سوين مولود ٿي ڳايا،
محمد جي ثنا جا گيت هر مسعود ٿي ڳايا.

علم فتح مابين ان جو ۽ ”طه“ آ لقب ان جو،
شرافت جي شهنشاهي ۾ اعليٰ تر نسب ان جو،
بلاشڪ سنڌ ان جي آ، عجم ان جو، عرب ان جو،
خدا جو سنهن خدا ڪندو رهيو آهي ادب ان جو.

خليل الله جي آهي دعائن جو اثر مدني،
چمي جبريل سا متي، جتان ڪندو گذر مدني.

اهو سرواڻ اول جو، اهو سردار آخر جو،
مليو اعزاز ان کي رب پاران حوض ڪوثر جو،
هليو سو شان سان معراج تي محبوب داور جو،
محمد مير ۾ آ، آسرو بدڪار ”جوهر“ جو.

گنهگارو! رڪو اميد اهڙي شان اطهر ۾،
حشر ويلي ڪن، ڪو جهن کي رڪندو پنهنجي پاڪر ۾.

رَحْمَةٌ لِّلْعَالَمِينَ

چٽ جهلايو زماني تي دلبر نبي،
سو ”معظم“، ”مزمل“، ”منور“ نبي.

جنهن جي تڪريم ”بلغ العليٰ“ ٿي وئي،
رات هڪڙي ۾ بس انتها ٿي وئي،

“ميتريا” جي ڪري هت شفا ٿي وئي،
يعني آسان توبه ادا ٿي وئي،
چو ته ماڻي ويو شان ڪوثر نبي،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

“عربي” “امي” “مبشر” پلارو نبي،
سو آ “ياسين” جي سان وارو نبي،
“طه” “حمر” “طاهر” سونهارو نبي،
رحمتن ساڻ آندو سڌارو نبي،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

سو ته “قدوسين” جو به سرواڻ آ،
جهنڊو الحمد جو، اُن جو اهڃاڻ آ،
“فارقليط” سچائي جو مهراڻ آ،
امتون ڇا؟ نبين جو اڳواڻ آ،
صدقي صدقي نبين جو سرور نبي،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

چنڊ آهي عرب جيڪي بيابان جو،
شان آهي اجهو “آل عمران” جو،
نڪتو سينا کان محمود فاران جو،
شان بالا ٿيو عام انسان جو،
آهي “ولسوف يعطيك” “صفدر” جو،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

آهي شمس الضحي، هاشمي مصطفي،
مجتبي، مرتضي، يعني بدر الدجي،
سو اما الرسل، خاتم الانبياء،

۽ حجازي، مڪي، مير، خير الوري،
لاڻا دنيا تان ڏک، درد، گوندر، نبي،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

خاتم، عادل، ۽ قريب، مجيب،
حاڪم، ڪامل، صادق ۽ طبيب،
دلربا، دل گهريو، هاشمي ۽ حبيب،
شان “نصر من الله فتح قريب”،
سو آ سالار، دولهه، دلاور نبي،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

آ مقدر سندس شان فتح مبین،
پوري خطي ۾ سڏجي ٿو “صادق امين”،
آهي فرشي مگر عرش جو آ مڪين،
سو شفاعت ڪندڙ “رحمة للعالمين”،
ره رليل، رهگذر جو به رهبر نبي،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

شان “حمطايا” اعليٰ ۽ عالي نسب،
سو ته “اليوم اڪملت” جو آ سبب،
اهڙي تخليق تي سونهن کاڌو عجب،
مصطفي لاءِ ملحوظ رکجي ادب،
دردمنندن جي لئه آهه واهر نبي،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

“شان قدسي” نرالو سندس شان آ،
يعني “اوحى اليه” جو اعلان آ،
ذات اقرء سندن ان جو قرآن آ،

بطحا ۾ نور

الله سان ملائي الفت رسول جي،
انسانيت به آه اطاعت رسول جي.

جهوليءَ ۾ چنڊ جُهليو،
شاخن ۾ گل تڙن ٿا،
حبشي بلال، بوذر،
قرآن اچ پڙهن ٿا.
هيڏي جهان ۾ بس،
احمد شفيع آهي،
بيشڪ هي ڏيهه سارو،
ان جو مطيع آهي.

جڳ ۾ به ڳائجي ٿي همت رسول جي،
انسانيت به آه اطاعت رسول جي.

پوءِ بدن تان گهوريان،
عنبر عطر به هر هر،
درگاه مصطفيٰ کان،
وڌ ڪونه آه ٻيو در.

نعت حبيب ڳايان!
ايڏي مجال ڪاڻي!
لائق حبيب عربي!
مون وٽ خيال ڪاڻي!

ان جي صدقي مسلمان، مسلمان آ،
گونجندو ٿو رهي اسم اڪبر نبي،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

رنگ اهڙا رتا رات رنگين ٿي،
مصطفيٰ آيو جڳ لاءِ تسڪين ٿي،
هاڻي ڪائي نڌڪي نه غمگين ٿي،
آه! ”جوهر بروهي“ جي آمين ٿي،
واهواه! واهرو ۽ ولهين پر نبي،
سو معظم، مزمل، منور نبي.

ميٽريا، فارقليط، حمطايا :

توريت، انجيل ۽ زبور ۾ نبي ڪريم ﷺ جن جا نالا آهن

ان وٽ شمار آهيون.

بادِ صبا تون چئجان،
سنڌ ۾ غلام تنهنجو،
“جوهري بروهي” پڙهندو،
آهي سلام تنهنجو.

مروندِي گهڙي هجي شل چاهت رسول جي،
انسانيت به آه اطاعت رسول جي.

يونس جي رات ڪاري.

هر مهل ۾ سهائو،
محبوب ڪبريا جو،
يارو! اڃان به ان کان،
وڌ شان مصطفيٰ جو.

غيرن تي مهرباني عادت رسول جي،
انسانيت به آه اطاعت رسول جي.

بادِ صبا ۾ آهي،
نالو به مصطفيٰ جو،
گل کان وڌيڪ نازڪ،
انداز دلربا جو.

پنهنجا ته خير پر هت،
دشمن به رڱجي ويا،
دربار ۾ جو پهتا،
پيالو وفا جا پي ويا.

هر ڪنهن جي لاءِ شفقت رسول جي،
انسانيت به آه اطاعت رسول جي.

ڪيڏا ڪنا ۽ ڪوجها،
يا عيبدار آهيون،
امت جي فهرست ۾،

نبوتن وارا سلسلا سڀ،
ختم ٿيا،
ان جي نالي، “جوهري”!
هو رحمتن جو پيام آيو،
نبي به خير الانام آيو.

نور مالها

اداس لمحن ۾ بڻجي آتت!
ڪمهلي ويلي ۾ نور بڻجي.
هو آيو سنسار منجهه آخر!
سڪار، ساجهه، سرور بڻجي.
۽ قول هن جا وفا حوالا،
وجود هن جو هو
نور مالها
هو مرڪي،
باڪون تڙي پون پيون!
اچي ته ڪعبا جهڪي پون پيا!
هلي، ڳنڀير ڳت سڪي وٺن پيا.
ڪچي ته الفاظ وحي بڻجن،
هو اُمي،
عرفان هن جو اڻ ڳت.
۽ شان هن جي سان،
ڪونه ٿيو مت!
حرا مان نڪتو،
قرآن آندو
قرآن ان جو بيان آندو.

صديق جو آهي نانءُ منو، مان گهور ٿيان، جڳ گهور ٿئي،
صحرا ۾ وفائن چند ڏنو، مان گهور ٿيان، جڳ گهور ٿئي،

اٺنين جوثاني غار اندر، صديق بڻيو اقرار اندر،
ڪي ڏنگ هڻي، هڪ نانگ منو، مان گهور ٿيان، جڳ گهور ٿئي،

الله اسان گڏ آهي، ڪو حُزن نه آ، ڪو غم ناهي،
هجرت ۾ محمد ساڻ ڪنو، مان گهور ٿيان، جڳ گهور ٿئي،

هر دور ۾ سچو غازي هو، الله به ان تي راضي هو،
گفتار عجب، ڪردار سنو، مان گهور ٿيان، جڳ گهور ٿئي،

هن امت منجهه امام ٿيو ۽ قائم نيڪ نظام ٿيو،
هن شان جو پڙه تون پاڪ چنو، مان گهور ٿيان، جڳ گهور ٿئي،

هي امت بي شڪ شان ڏسي، ابوبڪر رسي، مدني ٿو رسي
مدني جي رنو، الله رنو، مان گهور ٿيان، جڳ گهور ٿئي،

تو ورتو نالو دلبر جو، نريو روح ”بروهي جوهر“ جو،
ڪو قرب ڀريو اڄ مينهن اُٿو، مان گهور ٿيان، جڳ گهور ٿئي،

عقيدو

خدا آ نگهبان الحمد لله،
رحيم آه رحمان الحمد لله.

ڏنگي ڏاڇ آڏو جهڪان، ناه ممڪن،
قبر تي وڃي ڪجهه گهران، ناه ممڪن،
مڪمل آ ايمان الحمد لله.

اسان جو پرين پيشوا مصطفيٰ آ،
سندس منڙو نالو دوا، شفا آ،
رسالت جو هي شان الحمد لله.

محمد مني تي ختم ٿي نبوت،
خدا جي اذن سان ڪندو هو شفاعت،
آ جنت جو امڪان الحمد لله.

محمد مني جي شريعت آ ڪافي،
اسان لاءِ قرآن سنت آ ڪافي،
سچو آه عنوان الحمد لله.

وڏي فيض وارا ۽ دلبر صحابي،
ابوبڪر، فاروق، حيدر صحابي،
ميچان مان ٿو عثمان الحمد لله.

هي علماء حق جو سچو قافلوا،
اي ”جوهر بروهي“ مليو حوصلوا،
پڙهيم پاڪ قرآن الحمد لله.

ابوبڪر به ابوبڪر آ.

پئي نبي جا خليفه ارشد،
 پنهنجي تعريف آهه بي حد،
 اسان جي ايمان لاءِ سرحد،
 انهن جو گستاخ آهه مرتد.

نبي جو هر هڪڙو همسفر آ

ابوبڪر به ابوبڪر آ.

سڏيا ويا هو شهيد غازي،
 هو حاجي، اصحابي ۽ نمازي،
 ۽ گهوري سر جن کڻي آ بازي،
 انهن تي الله آهه راضي.

پنهنجي سچائي جو اثر آ،

ابوبڪر به ابوبڪر آ.

چمن جا تازا گلاب آهن،
 عقيدتن جا ڪتاب آهن،
 ڪمال ۾ لاجواب آهن،
 ڪمائي ويندا ثواب آهن.

نبي جي روضي ۾ ٿي قبر آ،

ابوبڪر به ابوبڪر آ.

پڙهيو وڃي ٿو سلام جن جو،
 ۽ ساڻ خير الانام جن جو،
 عرب، عجم ۾ عوام جن جو
 ٿيو آ قائل نظام جن جو.

۽ نالو روشن نگر نگر آ،

ابوبڪر به ابوبڪر آ.

پيارو آ انسان صديق اڪبر،

محمد تي قربان صديق اڪبر.

سچائي جو ساٿي سفر ۽ حضر ۾،

هيو ساهه صدقي وفا جي اثر ۾،

پڙهيو خوب قرآن صديق اڪبر.

سندس نيڪيون ٿيون ستارن کان زياده،

هيو عشق پڻ عشق وارن کان زياده،

محبت جو نيشان صديق اڪبر.

نبي پاڪ جنت جي بخشي بشارت،

انهي سان ٿي آباد ديني عمارت،

وفائن جو سلطان صديق اڪبر.

هيو پاڻ صهرو نبي پاڪ جن جو،

وڏي فيض وارو اچو اجرو من جو،

ته ماڻهو آ رضوان صديق اڪبر.

هو رهبر ۽ سرواڻ اسلامي ست جو،

وڏي چاڻ وارو ڪشادو به هت جو،

آ پهريون مسلمان صديق اڪبر.

سندس شان ثابت ڪلام، خدا ۾،

لکيو شعر ”جوهر بروهي“ ثنا ۾،

اسان لاءِ درمان صديق اڪبر.

جي سونهن ست ۾ عمر عمر آ،

مرادِ نبي آهه فاروق اعظم،
ته حضرت عمر آاڪين نار نالو.

آ ”جوهري بروهي“ اها شادڪامي،
صحابن جي دم دم ڏجي پئي غلامي،
احد، بدر اندر ڪٿيو جن ڪشالو.

مٺي مدني جو همدم آ،
عمر فاروق اعظم آ.

سندس ايمان آڻڻ سان،
محمد ڪي سڃاڻڻ سان،
ڪفر ۾ برياماتم آ.

عمر حق جو به ساٿي آ،
سندس قرآن ساڪي آ،
اڃاري مهل آگم آ.

جتي فاروق هوندو آ،
اتان شيطان پڄندو آ،
سڄو انسان هر دم آ.

سدائين فڪر ۾ اوچو،
خدا جي ذڪر ۾ اوچو،
دلي دردن جو مرهم آ.

لڪيا ويا ڪي ڪروڙ ڪاڳر،
ثنا نه ٿي آ اڃان برابر،
ابوبڪر ۽ عمر اڃاڳر،
لڪي به ڇا ڇا ”بروهي جوهري“.
ته گهور خندق، احد، بدر آ،
ابوبڪر به ابوبڪر آ.

وڏي سان وارو عدل جو حوالو،
آ فاروق اعظم سين ۾ نرالو.

گهريو مصطفيٰ جنهن ڪي پنهنجي دعا سان،
عمر دل لڳائي رکي مصطفيٰ سان،
ٿيو بات اوندهه ۾ روشن اڃالو.

ڪچهري ۾ آيو هو ايمان وارو،
فضائن ۾ الله اڪبر جو نعرو،
لڳو ڪفر وارن جي سيني ۾ پالو.

ڪلامِ خدا جي آتمهيد وهوا،
عمر جي ڪئي رب تائيد وهوا،
مسلمان ڪوليو هو ڪعبي جو تالو.

نبي جو مريد آهه هي سارو عالم،

سندس مرڪ تان گهور آباڪ ويٺو،
۽ محشر ۾ هوندو محمد سان ميلو،
خدا پاڪ ان تي مهربان آ.

صحابن جي سيرت دل آ موهي،
شنا خوان آهيان اي ”جوهر بروهي“،
اهو منهنجو مقصد ۽ ايمان آ.

اسان جو دلربا آهي،
علي المرتضيٰ آهي.

بلا شڪ حق جو نعرو،
سندس ٿيو سوٽ ۽ صهرو،
محمد مصطفيٰ آهي.

هيءَ قرآن جو ڄاڻو،
وفا جي شان جو ڄاڻو،
ته عزت جا بجا آهي.
احد ۾ ۽ بدر ۾ هو،
محمد جي اثر ۾ هو،
ٿيو راضي خدا آهي.

شهادت تاج پاتو هن،
رضا کي خوب ڄاتو هن،
خدا لئه سر فدا آهي.

قبولي دين جي دعوت،
ملي اظهار جي قوت،
توهر ساز سرگرم آ.

شنا ۾ ڄڻ اڏورا ٿيا،
غزل ”جوهر بروهي“ جا،
معزز آ مڪرم آ.

وڏي شان رتبي جو انسان آ،
سو عثمان، عثمان، عثمان آ.

صحابن جي ست ۾ هيو قطب تارو،
بلا شڪ هيو پاڻ ”نورين“ وارو،
وفادار سچو مسلمان آ.

عبادت ۾ پختو ۽ كامل حيا ۾،
جڳن منجهه مشهور جود و سخا ۾،
فرشتن کان زياده سندس شان آ.

انڌيرن جي آڏو ڪا روشن بتي هئي،
نبي پاڪ ان لاءِ بيعت ورتي هئي،
مجيوسين، امام شهيدان آ.

شرافت پرئي جي طبيعت نرالي،
سندس در تان سوالِي وريو ڪونه خالي،
خدا ان جو حامي نگهبان آ.

حاضر هو اكثر، صديق اكبر.

محنت كمائي، پاتي پلائي،

امت جو رهبر صديق اكبر.

مدني سان نسبت، هن سان عقيدت،
ساندي تو ”جوهر“ صديق اكبر.

(2)

مدني جو همد، فاروق اعظم،

فاروق اعظم، فاروق اعظم.

ماڻهو دلاور، ڪافي بهادر،

هو حال محرم فاروق اعظم.

حق جو حامي، جڳ ڪئي سلامي،

ساوڻ جو آگر، فاروق اعظم.

مدني سان ناتو، فاروق پاتو،

شاهد آ عالم، فاروق اعظم.

قرآن آيو، جنن هن جو رايو،

ماڻهو مڪرم، فاروق اعظم.

ڳائي تو هر هر، تعريف ”جوهر“،

وسري نه هڪ دم، فاروق اعظم.

(3)

هر وقت ڳائين، عثمان سائين،

سچائي جو هو طالب هو،

۽ اسد الله غالب هو،

ڪيو هن حق ادا آهي.

تو سونهي چند تارن سان،

محبت چئن يارن سان،

اي ”جوهر“ ڪيميا آهي.

خلفاءِ راشدين

(1)

دلدار دلبر صديق اكبر،

صديق اكبر، صديق اكبر.

ماڻهو نرالو، حق جو حوالو،

شفقت جو ساگر صديق اكبر.

هو سر تريءَ تي، گهوريو نبي تي،

سامان ۽ گهر، صديق اكبر

شهر، حضر ۾، توڙي سفر ۾،

مرڪي ڪلي آ، حضرت علي آ.

سچائي جو در، مون به اي ”جوهري“
ورتي ڪلي آ، حضرت علي آ.

مان غلام حبيب جي يارن جو،
آهيان دوست دلي دلدارن جو.

سڄي امت لئ جيڪو دلبر آ،
ابوبڪر وفا جو پيڪر آ،
ٿيو پاڻ پهڙ ڦارن جو.

جا ڳالهه سڄڻ فاروق چئي،
قرآن سندس تائيد ڪئي،
اهو ماهر آيت پاران جو.

هئي ملڪ عرب ۾ پيچ پني،
ٿيو مهر جو در عثمان غني،
محبوب منو دل وارن جو.

جيڪو سڄي جڳ ۾ شير خدا،
سو سائين علي آ، شان وفاق،

عثمان سائين، عثمان سائين،

ساڻي پلارو، رضوان وارو،
هر دور تائين عثمان سائين.

مدني جو نياڻو، ماڻهو نماڻو،
سر گهر ڏنائين، عثمان سائين.
اسلام آڻي، توحيد ماڻي،
ڏک سک ڏنائين، عثمان سائين.

صاحب سخا جو، مهرو وفا جو،
گهٽ ڪين پائين، عثمان سائين.

انسان ڪامل، اسلام سان دل،
”جوهري“ سدائين، عثمان سائين

(3)

عالم ولي آ، حضرت علي آ،
حضرت علي آ، حضرت علي آ.

مدني جو نياڻو، موتي جو داڻو،
سیرت پلي آ، حضرت علي آ.

اصحابي اعليٰ، ٿيو شان بالا،
عظمت ملي آ، حضرت علي آ.

گهر هڪ جا پاتي، اصحاب ساڻي،
الفت دلي آ، حضرت علي آ.

حق سچ وارو، ماڻهو پيارو،

الحسن والحسين ربحاني.

سونهن ۾ بي مثال شهزادا،
دادلا، دلربا ۽ دلدادا،
جرئت منجه شخص لاثاني.

گهوريو جن مال، ساهه پنهنجو سر،
پنهنجي نانا جي دين جي خاطر،
آ شهادت جي راهه رباني.

بڻيا سيد امام جنت جا،
جيڪي پابند دين سنت جا،
يعني قرآني فقهه جا باني.

عشق سيد حسن لئه دل ڌاري،
دل ته سائين حسين تي ساري،
هي ٻئي مصطفيٰ جي نيشاني.

مدح “جوهر بروهي” ٿو ڳائي،
نينهن لائي ٿو، فيض ٿو پائي،
گهر جي هر وقت فضل رحماني.

ڏٺي سر ڏنو سُر نئين زندگي جو،
شهيدن جو سردار ڏهتو نبي جو.

ساري جمار “بروهي جوهر” جوڙي پيو ٿو شاعري.
جنهن نالي مٺي تان گهور ٿيا، انسان هزارين ڇا چئجي،
محبوب جي آمد وقت لڻا ارمان هزارين ڇا چئجي،

ابوبڪر منو صديق هيو، سو عتيق، شفيق، رفيق هيو،
جيڪو جوڙ هيو سو نڪ هيو شڪران هزارين ڇا چئجي،

فاروق عمر جو نڪ اثر، محبوب گهر، منظور نظر،
اسلام جي زينت ساهه ثمر، اعلان هزارين ڇا چئجي،

عثمان غني سلطان سخي، داماد نبي سڪ ساهه سلي،
ان ڪيئي جهڪايا شاهه جلي سلطان هزارين ڇا چئجي،

سو فاتح خيبر، شير ببر، سو حيدر، صفدر جان جگر،
سو اسد خدا ۽ رشڪ قمر احسان هزارين ڇا چئجي،

اصحاب مديني واري جا، هر وقت غلام پياري جا،
هر وقت نبي جي اشاري جا قربان هزارين ڇا چئجي،

احسان “بروهي جوهر” تي ايمان محمد دلبر تي،
تيا شاهه گداگر ان در تي دربان هزارين ڇا چئجي،

پاڻ فرمايو مصطفيٰ جاني،

هيو صبر ڀريو شجاعت جو سائين،
ڀري جام پيتو شهادت جو سائين،
ڏنو ڏس انهي دين جي روشني جو.

فضيلت ۾ شبير عرفان وارو،
حسين آهه الله وٽ شان وارو،
سندس نالو دارو به آ دل ڏکي جو.

ڪلام خدا ساڻ چاهت انهي جي،
ٿي دنيا انهي جي ۽ جنت انهي جي،
ڏنو درس رب پاڪ جي بندگي جو.

شباب اهل جنت جو سردار آهي،
محمد مني جو وفادار آهي،
صحابن سان رشتو هيو دوستي جو.

اي “جوهر بروهي” حسين آ اسان جو،
محبت ڀريو نورعين آ اسان جو،
سندس نالو عنوان ٿيو شاعري جو.

عشر ۾ مبشر

ڏهن کي بشارت ڏني مصطفيٰ آ،
ته جيئري ئي جنت خدا ڪئي عطا آ.

سوانهن منجهه “صديق اڪبر” جو نالو،
۽ “فاروق اعظم” جو حاصل حوالو،

ٿيون شخص “عثمان” صاحب سخا آ.

صحابه جو سينگار “حضرت علي” آ،
“ابن عوف” انسان عاشق نبي آ،
انهن منجهان هر هڪ سنواري وفا آ.

منو “بوعبيده” ڏهن منجهه هڪڙو،
وري “سعد سائين” عبادت ۾ تڪڙو،
“زبير ابن عوام” پڻ پارسا آ.

وفادار “طلحه” ۽ حضرت سعيد آ،
محمد جو هر هڪ صحابي رشيد آ،
هو راضي ته راضي انهن کان خدا آ.

نبوت جي آپ تي صحابي ستارا،
خدا جا به پيارا، نبي جا به پيارا،
ڪلام خدا جي اها مدعا آ.

اي “جوهر بروهي” محمد جا ساٿي،
منا مور، ماڻهو، مڪڻ يا ته ماڪي،
انهن سان عقيدت سندم برملا آ.

بدر جا شهيد

مان سچو عقيدو ٻڌائي ڇڏيان،
بدر جي شهيدن تان صدقي ٿيان.

الله اڪبر! الله اڪبر!
مدني جا دلبر، الله اڪبر!

صديق اڪبر، فاروق اعظم،
عثمان سائين، حيدر به همد،
صدقي آ ڪوثر، الله اڪبر.

سلمان، خالد، مهجع ۽ بوذر،
حضرت معاويه، شبير، شبر،
دل جا منور الله اڪبر.

حمزه، حذيفه، عباس، اسلم،
عڪره، اسامه، ۽ اياس، اشيم،
ثابت ۽ جعفر الله اڪبر.

جابر ۽ جندب، جوهر، جبير آ،
زاهر، زياد آ زيد ۽ زبير آ،
دحيه آ دلبر الله اڪبر.

هيو چوڏنهن ۾ ”قريشي عمير“،
يا ”صفوان“، ”مهجع“ ۽ عاقل دلير،
”عمير بن حمار“ تان گهور ٿيان.

”يزيد ابن حارث“ سان گڏ ”حارثه“،
”سعد“ ۽ ”مبشر“ هيا پارسا،
شهادت جي عظمت لڪي ڇا لڪان.
”معوذ“ سان گڏ ”عوف“ اردو جوان،
۽ ”رافع“ هيو عزم ۾ پهلو،
صحابن جو ثاني نه ڪنهن کي مڃان.

”عبيده“ نبي پاڪ جو سوت هو،
اتي ”ذوالمالين“ ٿيو گهوت هو،
آ سنت شهادت جي جاري اڃان.

محمد جا اصحابي عزت پريا،
سڙيا، پر ابوجهل پارا سڙيا،
اي ”جوهر“ صحابن سان دل لايان.

رافع، ربيعه ۽ سعد، سالم،
يا سهل سفيان، صالح ۽ عاصم،
عباد عامر الله اڪبر.

عرباض، عروه، عمران سائين،
عمار، عوف ۽ عتبان سائين،
مالڪ به انور الله اڪبر.

نعمان، نافع، ناجيه ۽ نوفل،
وائل، وهب ۽ ورقه به شامل،
يحيٰ دلاور الله اڪبر.

حق جو موذن حضرت بلال آ،
اصحابي هر هڪ صاحب ڪمال آ،
گهريو هي جوهر، الله اڪبر.

وسيلو جهانن جو قرآن آ،
ڪلام خدا جو وڏو شان آ.

اجهو فيض، برڪت، بشارت، ڪرم آ،
مٿيو منهن ته ثابت انهي تي ڄرم آ،
هي چيلنج آ “هاتو برهانڪم” آ،
صدين کان ٻٽو لوڪ اعلان آ.

سندس لفظ لائق بڻائن ٿا غازي،
تيا گهور افريقي، هندي، حجازي،
پڙهي جن پروريو، ڪٿي، آهه بازي،
۽ قرآن صدقي سندس مان آ.

زماني ۾ جيئن گهرو ٿا اڳر،
 ته پوءِ نينهن قرآن سان لائجي.
 گهرو ٿا نه ٿئي ڪا صدا بي اثر،
 ته پوءِ نينهن قرآن سان لائجي.
 اهي لفظ منڙا اچاري سگهو،
 اسر ويل لولي تنواري سگهو،
 ته جيون سمورو سنواري سگهو،
 ۽ ماڻن وڏيون برڪتون شهر گهر.
 ته پوءِ نينهن قرآن سان لائجي.
 گذارڻ سڪو هي مني زندگي،
 ملي زندگي جي هتي هر خوشي،
 گواهي ڏئي ٿي هي پندرهن صدي،
 ملي دين دنيا جو نفعو ٿمر،
 ته پوءِ نينهن قرآن سان لائجي.
 منا حرف سارا الف ، لام، مير،
 ملي ان جي عيوض ۾ جنت نعيم،
 ٿين ناس خناس شيطان رجيم،
 فرشتا سفر م ٿين همسفر،
 ته پوءِ نينهن قرآن سان لائجي.
 اي ”جوهر بروهي“ سدا پڙهه قرآن،
 ته جاڳو ۽ جاڳايو پورو جهان،
 امر ٿي پوي پنهنجو هر داستان،
 ڪلي مهرباني ڪرم وارو دن،
 ته پوءِ نينهن قرآن سان لائجي.

مقرر ۽ عالم، ولي ٿيا الاهي،
 ڪي صديق، فاروق جهڙا سپاهي،
 انهي ذڪر جو آهه الله واهي،
 سندس هر اڪر منجهه عرفان آ.

تصوف، شريعت جو مرڪز اهو آ،
 ۽ حڪمت، حقيقت جو مرڪز اهو آ،
 وفا ۽ طريقت جو مرڪز اهو آ،
 هو ”الفاتحہ“ ”طہ“ ”رحمان“ آ.

نوازي ٿو هو نينهن پهرين نظر ۾،
 ۽ دل ڪاري، ٿي صاف ان جي اثر ۾،
 سڄو جڳ پڙهي پيو ٿو هر هڪ پهر ۾،
 ۽ هر حرف جڳ لاءِ احسان آ.

جڙيون جوڙ قرآن سان ڪائناتون،
 سندس فيض مان ماڻهو پائي ٿو ذاتيون،
 ته راتيون به جڙ شب قدر واريون راتيون،
 هي شهڪار اڻ مت نمايان آ.

جهليو جڳ مٿان رحمتن وارو سايو،
 اڪر ابتدا منجهه ”اقرء“ جو آيو،
 اي ”جوهر بروهي“ پڙهي ۽ پرايو،
 محمد مني جو هي فرمان آ.

مومن! مهينو آيو رمضان جو پلارو،
لمحن ۾ ٿيندو هاڻي هر غم کان چوٽڪارو.

هر هڪ گهڙي آ رحمت، هر شام آه نعمت،
جو طرف آه برڪت، قرآن جي تلاوت،
پري پيو نئين سر پاڳن پريو ستارو.

اقرء جي لات آهي، رحمت جي بات آهي،
جو ڏينهن رات آهي، اعليٰ صفات آهي،
آيو آ نور برحق، گهٽجي ويو اندارو.

هر وقت آه بخشش، الله جي نوازش،
جا مهل هوندي آتش، ڪندو اهو سفارش،
روزو عمل پلارو پرپور نور وارو.

تسبيح ذڪر جاري، روحن جي لئه بهاري،
ٿي ختم بيقراري، جاڳيا جي رات ساري،
دنيا ۾ پاڻ پسجي جنت سندن نظارو.

مولا جي مهرباني، رحمت پري نشاني،
آ زندگي به فاني، ڪوڪو عمل اي جاني،
ناهي ”بروهي جوهر“ ڪنهن ساهه کي سهارو.

مهينن جو سردار رمضان آ،
جو نازل ٿيو ان ۾ قرآن آ.

وسن رحمتون هر گهڙي جڳ مٿان،
ڪڍي آيو رحمت جو سامان آ.

فرشته صفت بڻجي ٿو آدمي،
مليو ماڻهپي کي وڏو شان آ.

رهي عام انسان پرهيڙگار،
قرارن پريو هر ڪو انسان آ.

چيو مصطفيٰ مير نالي مني،
ٿيو قيد ۾ بند شيطان آ.

بڻيو جڳ سڄو جنتون، جنتون،
دلين ۾ وڌيو دين ايمان آ.

ڪيئي گل ڪٿوريون ڪڍي آيو آ،
هو موتيو، چنبيلي ۽ ريحان آ.

ٿيو ڪفر ڪافي پریشان آ،
مسلمان جي گهر جو مهمان آ.

گهرو! جو گهرو! سو ملي ٿو وڃي،
فلڪ تي عنايت جو اعلان آ.

هي ”جوهر بروهي“ گنهگار آ،
چڏيو بخشي! ڪافي پشيمان آ.

هي شهر امن جو شهر يلو آءِ جو هتي آغاز ٿيو،
صدين کان وٺي خوشبو ٿي وسي پئي ٿور، حرا جي غارن تي.

هت ڄائو نبي جو ڄام بڻيو ۽ چنڊ جبل جي سام بڻيو،
مزدلفو! مني عرفات عجب! ڪن مهر پيا سڪ وارن سان.

ٿيو ”بلد امين“ خليلي دعا، هت بيت عتيق، شفيق به آءِ،
تنعيم جي مسجد شاهد آءِ، آءِ عائشه اتر هزارن ۾.

صديق جو گهر، فاروق جو گهر، عثمان، علي جو پاڪ شهر،
احساس اجاگر اهڙا ٿيا، ٿيا شوق سوين شهڪارن تان.

ڪعبي جو غسل اڄ مون به ڏنو، ڄڻ ڪير چڪير ماڪي کان منو،
ذوالحج جي پهرين ڏينهن ڏني، دل گهور گهڙي ۽ وارن تي.

امداد به سائين رفيق به اڄ اي مرسل دين، شفيق به اڄ،
آءِ دين هتي دنيا به هتي، ٿيا قرب الاهي قرارن تي.

مان آهيان ”جوهر بروهي“ پر، رب مهر ڪري هي پسايو در،
مان گهوريان ميهڙ ملڪ سڄو، هن شهر جي در ديوارن تي.

(2 ذِي الْحِجَّةِ 1416 هـ مطابق 1996 ع جي ڏينهن نماز ظهر کان ٿورو اڳ حرم ۾ لکيو ويو)

وساريان نه وسرن حرم جا نظارا،

جتي هر گهڙي رحمتن جا نظارا.

تلاوت ۽ تسبيح، طواف جاري،

رئن پيا رضا لاءِ ڪي رات ساري،

ذڪر منجهه مشغول الله وارا.

فهد، باب عمره ۽ باب السلام آءِ،

رڪوع سجدو هر ويل جلسو قيام آءِ،

مهينن ۾ رمضان سي کان يلو آءِ،
قرارن کي ڪافي مليو حوصلو آءِ.

سدا روح راحت، چپر چانو فرحت،
خدا ڪئي عنايت، آءِ گهر گهر تلاوت،
جڙيو رحمتن جو وڏو سلسلو آءِ.

هي رحمت پريو آءِ ۽ بيڙو تريو آءِ،

غضب ڄڻ تريو آءِ سڄو جڳ ٺريو آءِ،

۽ شيطان ۾ اڄ پيو زلزلو آءِ.

ڪئي مهر باري، ٿي وڪ وڪ بهاري،

جو روزي سنواري، اجها دل اجاري،

ڪلام خدا ٿيو وڏو پرجهلو آءِ.

اسر ويلو آيو، ٿيو نور سايو،

پڙهو ۽ پڙهايو، مناجات ڳايو،

جو مومن جي دل ۾ وڌيو ولولو آءِ.

رڱيون رنگ راتيون، سڄو ڏينهن لاتيون،

ٺريا روح، چاتيون، دليون ڪوڙ آتيون،

اي ”جوهر بروهي“ ٿيو اڄ بلو آءِ.

حرم

مان گهور ٿيان، سر صدقي ڪيان تنهنجي بيهڪ، تنهنجي نظارن تي،

اي پاڪ حرم! رحمت ٿي وسي تنهنجي اوچي اوچي منارن تي.

چھرو چمڪيو، باڪ ڪنئي وئي،
گل گلاب جي دستي وهوا!

چنڊ کي چيريو تنهنجي اشاري،
شان ٻڌايو هر سيپاري،
مهر به ٿي وئي سستي وهوا!.

جيڪو تنهنجي شان جو منڪر،
ڪافر، ڪافر آهي ڪافر،
منڪر ماڻي پستي وهوا!.

صدقي بروهي ذات به تولد،
”جوهر“ گهوري ذات به تولد،
رحمت واسيل هستي وهوا!.

الله گهراڻي ها هڪ وار مديني ڏي،
تخليق جو سرجي ٿو سينگار مديني ڏي.

اڪين به رنو رت آ، ۽ روح نست آهي،
جت سونهن سنورجي ٿي ات گهور جگت آهي،
هر قرب جو پلجي ٿو وهنوار مديني ڏي.

هر آس سوالي آ، ۽ جهول به خالي آ،

سڙي خاڪ ٿي پيا ابوجهل پارا.

اڳيان ڪعبه الله دل جو سڪون آ،
نظر سان وڌيو حاجين جو جنون آ،
لٿو سج، ٿيا چوڏهين چنڊ چارا.

ڪيو سعي، طواف، عمرو ادا ٿيو،
حرم جي مسافر تي راضي خدا ٿيو،
پين پاڪ زم زم ازل جا اچارا.

امان عائشه واري مسجد مبارڪ،
گهراڻيندو ٻيو پيرو الله تبارڪ،
ڪجن پنڌ عرفات، مزدلفي وارا.

جي ڏسڻو آ، ڏسجي به مڪو مدينو،
اي ”جوهر بروهي“ نرن نيڙ، سينو،
ورن بخت سانگي وري پنهنجا وارا.

مدني! تنهنجي بستي وهوا!
دم دم، حق پرستي وهوا!

ويلي! ويلي! نور جي ورڪا،
تنهنجي هستي عشق جي پرڪا،
دعوت آهه السستي وهوا!.

تنهنجي شهر جي ساڪ ڪنئي وئي،

سهڻي اپ تي ايريل سهڻو چند ستارو فاني آ.

ڏاهپ، دولت، مايا ملڪيت رهجي ويندي دنيا ۾،
خالي هت سان هلڻو پوندو ساهه اڏارو فاني آ.

ڏات ۽ ڏات نه رهڻي آهي، ڪائي بات نه رهڻي آ،
سال سمورا لمحا بڻبا پل جو سهارو فاني آ.

پائر پاتي، سنگت ساڻي، سات سمورو توڙيندا،
لحد لتي سڀ موتي ايندا، رشتو پيارو فاني آ.

هڪڙي ڏهاڙي الفي پهري هلڻو پوندو هر ڪنهن کي،
لطف محبت محفل سان گڏ قرب ڪنارو فاني آ.

دنيا جا ڇڏ ڳندا ڏنڌا ريجهه رکي ڇڏ مولا سان،
يار ”بروهي جوهر“! سمجهي ڇڏ ته گذارو فاني آ.

جوءِ فاني جهان فاني آ،
هي زمين آسمان فاني آ.

چنڊ چانڊاڻ سج ۽ تارا،
يعني هر هڪ نشان فاني آ.

ساهه سڌڪن جو پنڌ جاري آ،
قافلو ڪاروان فاني آ.

معتبر ماڻهو جيڪي سڏجن ٿا،

ٿئي پرزا چور شڪاري،
آباد ٿئي هر هاري،
ٿئي مفت علاج به جاري،
اگهه نيڪ ٿين بازاری،
رهي باقي نه ڌرتي اجاري،
ٿئي بند جوا، بدڪاري،
هت عام عدالت گهرجي،
اسلامي حڪومت گهرجي.

اي ”جوهر بروهي“ جاني،
هت فضل ڪپي رحماني،
هر صوبو ڪري سلطاني،
سرداري ٿئي ۽ خاني،
هجي سستي پاڇي ماني،
ٿئي جيون جي آساني،
هر وڪ تي شرافت گهرجي،
اسلامي حڪومت گهرجي.

فاني آهي فاني آهي جيون سارو فاني آ،

ماءُ جي ٿڄ کان پوءِ کير منو،
 مصري ماڪي نبات جوڙي آ.
 پوري مخلوق منجهه اشرف آ،
 سهڻي انسان ذات جوڙي آ.
 ڏاڍو ۽ ظلم وقت ساڻ ڏئي،
 بيوسن لئه نجات جوڙي آ.
 آهه الله ڪل شيءِ قدير،
 سونهن پيريل حيات جوڙي آ.
 مهرباني ”بروهي جوهر“ لئه،
 شاعري واري ذات جوڙي آ.

ساجاهه ڏئي انسان کي،
 ٿو ميٽي ڪوڙ فسانن کي،
 نازل به ٿيو آ ڪلام منو.
 سيڪاري سليقو حياتيءَ جو،
 حق جاڻائي گهر پاتيءَ جو،
 جنت جو ٿيو انجام منو.
 رک ”وتواصو بالحق“ نظر،
 ۽ ”وتواصوا بالصبر“ خبر،
 پيءُ صبر سڪون جو جام منو.
 اي ”جوهر“ شال قبول ٿئي،
 جو حامي حشر ۾ رسول ٿئي،
 ملي جنت ۾ آرام منو.
 ڏينهن جوڙيو آ رات جوڙي آ،
 واهه جي ڪائنات جوڙي آ.
 هي ستارا ۽ سج چند ڏسو،
 باڪ ويٺي جي بات جوڙي آ.
 موج درياھه جي ۽ مينهن وسيا،
 اڀري لهرين به لات جوڙي آ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ
عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ
اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى
آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى
إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ
إِنَّكَ حَمِيدٌ مُجِيدٌ